

**Latvijas Republikas Senāts
SPRIEDUMS**

Rīgā 2023.gada 28.decembrī

Senāts šādā sastāvā: senators referents Ernests Darapoļskis, senatores Veronika Krūmiņa un Indra Meldere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Tirdzniecības nams „Kurši”” pieteikumu par Konkurences padomes 2017.gada 31.augusta lēmuma Nr. E02-17 atcelšanu daļā, sakarā ar SIA „Tirdzniecības nams „Kurši”” kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 17.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes 2016.gada 30.septembra lēmumu Nr. E02-27 SIA „KNAUF” (turpmāk – Knauf) un SIA „NORGIPS” (turpmāk – Norgips) darbības konstatēts Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpums – dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana (turpmāk – lēmums par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu). Iestāde secināja, ka ražotāji ar sarežģītas mazumtirgotājiem piemērotas lojalitātes atlaizu sistēmas palīdzību ir ļaunprātīgi izmantojuši dominējošo stāvokli ģipškartona tirgū, tostarp pārnēsot tirgus varu uz saistītajiem tirgiem 2017.gada 16.jūnijā tiesiskais strīds izbeigts, pusēm noslēdzot administratīvo līgumu.

[2] Ar Konkurences padomes 2017.gada 31.augusta lēmumu Nr. E02-17 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) mazumtirgotāju – SIA „Tirdzniecības nams „Kurši”, SIA „DEPO DIY” (turpmāk – Depo) un AS „Keskko Senukai Latvia” (turpmāk – Kesko) – darbības konstatēts Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpums – minimālā tālākpārdošanas cenu līmeņa un noteikta cenu līmeņa fiksēšana gan vertikālā, gan horizontālā līmenī, mazumtirgotājiem vienojoties ar ražotājiem Knauf un Norgips, kā arī mazumtirgotājiem, tostarp pieteicējai, savstarpēji panākot kopīgu izpratni un saskaņotu rīcību par vienotiem darbības principiem un savstarpēju kontroli šīs vienošanās ieviešanā attiecībā uz ražotāju izplatītajām precēm tirgū.

Pieteicējai SIA „Tirdzniecības nams „Kurši”” uzlikts naudas sods 1 145 077 euro (par aizliegtas vertikālās vienošanās pārkāpumu galīgais naudas sods pieteicējai aprēķināts 0,8 % apmērā; par karteļa vienošanās pārkāpumu – 1,9 % apmērā no 2015.gada neto apgrozījuma).

[3] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu daļā par pieteicējai konstatēto pārkāpumu un uzlikto naudas sodu.

[4] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 17.februāra spriedumu pieteikums noraidīts. Tiesa atzina: lietā esošie pierādījumi nepārprotami apliecina aizliegtās vertikālās vienošanās un karteļa vienošanās esību, kā arī mazumtirgotāju vēlmi nodrošināt, ka to ievēro arī citi vienošanās iesaistītie. Līdz ar to pieteicējas darbības ir konstatējamas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpuma pazīmes – pieteicējas veikalos plaukta cenas Knauf un Norgips izplatītajām precēm tika noteiktas deformētas konkurences apstākļos, vienojoties par noteiktu tālākpārdošanas cenu līmeni, un konkrētajā gadījumā ir konstatējama gan aizliegtā vertikālā vienošanās starp Knauf un Norgips un mazumtirgotājiem katru atsevišķi, gan karteļa vienošanās starp mazumtirgotājiem.

Sprieduma pamatojums ir turpmāk norādītie argumenti.

[4.1] Visupirms tiesa vērtēja, vai pieteicējas sekošana ražotāju rekomendējamām cenām ir pašas pieteicējas apzināta un aktīva iesaistīšanās aizliegtā vertikālā vienošanās ar ražotāju vai Knauf dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas sekas.

Nav šaubu, ka Knauf un Norgips atrašanās dominējošā stāvoklī ietekmēja tirgus konjunktūru lietā apskatāmajā periodā. Tomēr tiesa ņēma vērā, ka Knauf un Norgips dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana konstatēta ģipškartona izplatīšanas tirgū, savukārt aizliegtās vertikālās vienošanās kontekstā iestāde konkrētās preces tirgu ir paplašinājusi, aizliegto vienošanos attiecinot uz kaļķa cementa, ģipša (tostarp ģipškartona) un grunts produktu kategorijām. Tādēļ nav pamatots, ka iestāde nav definējusi tirgu, kurā izpaudusies aizliegtā vienošanās. Tiesa atzina, ka pieteicēja sekojusi rekomendētajām tālākpārdošanas cenām attiecībā uz lielāku Knauf un Norgips preču loku.

Pieteicējas apgalvojums, ka iestāde nav vērtējusi tirgus dalībnieku tirgus varu, nav pamatots. Pārsūdzētajā lēmumā ir analizēta Knauf un Norgips nozīme un loma konkrēto preču tirgū. Tiesa piekrita iestādei, ka ražotājiem un mazumtirgotājiem bija svarīga sadarbība un katras puses iesaiste nolūkā saskaņot tālākpārdošanas cenas mazumtirdzniecības līmenī. Tas Knauf un Norgips palīdzēja nodrošināt to, ka ražotāju preces mazumtirdzniecībā netiek aizstātas ar konkurējošām precēm, tomēr arī mazumtirgotājiem bija ekonomiska interese nekonkurēt ar tālākpārdošanas cenām.

Dažādas atlaides nenoliedzami var būt viens no rīkiem, ar kuru ļaunprātīgi nodrošināt savu dominējošo stāvokli – tās rada motivāciju mazumtirgotājiem neizvēlēties alternatīvu ražotāju piedāvātos ģipša produktus. Taču izskatāmajā lietā tiesa piekrita iestādei, ka nav atrodama Knauf un Norgips vienpusēja interese piedāvāt atlaides par sekošanu rekomendētajām tālākpārdošanas cenām. Ražotāju konkurences priekšrocības, faktiski izslēdzot konkurenci vairumtirdzniecības līmenī, gan ņemot vērā Knauf augstās tirgus daļas Latvijas tirgū un importa nebūtisko ietekmi, gan ražotnes atrašanās Latvijā un no tā izrietošās zemās loģistikas izmaksas, gan arī ražotnes tā brīža augsto kapacitāti, kas pārsniedza Latvijas tirgus kopējo pieprasījumu, iespējams, varēja būt pietiekamas, lai vienpusēji regulētu ģipškartona mazumtirdzniecības tirgu arī bez bonusu izmaksām. Taču tas, ka ir notikusi ne tikai faktiskā sekošana ieteicamajām cenām, bet par to ir saņemti arī bonusi, norāda uz pašas pieteicējas interesi samazināt konkurenci, gūstot abpusēju labumu no augstākām cenām tirgū. Proti, šāda sistēma bija izdevīga arī pašai pieteicējai, jo Knauf nodrošināja stabili tirgus pieprasījumam atbilstošu piedāvājumu, savukārt riski, meklējot alternatīvos piegādātājus, ilgtermiņā neatvēra ieguvumus no iesaistīšanās šādā vienošanās. Piekrišanu aizliegtas vienošanās noteikumiem pierāda arī pašas pieteicējas minētais, ka mazumtirgotāji aktīvi komunicēja par atlaizu lielumam, demonstrējot savu ieinteresētību tirgot vairāk, ja tiks saņemtas atlaides, tādā veidā apņēmoties tirgū uzvesties lojāli. No minētā secināms, ka tirgotājam ražotāja piedāvātie

spēles noteikumi ne tikai kļuva pieņemami, tie tam bija ērti un izdevīgi, jo tālākpārdošanas cenu fiksēšana kopsakarā ar atlaīzu par sekošanu ieteicamajām plaukta cenām saņemšanu maznāja konkurenci par cenām mazumtirdzniecības līmenī un vienlaikus nodrošināja garantētu uzcenojumu.

Ievērojot minēto, pat pieņemot, ka šī vienošanās ar Knauf un Norgips par sekošanu tālākpārdošanas cenām sākotnēji varēja būt ražotāja vienpusēji uzspiesta, tiesa ņēma vērā, ka pieteicēja šos spēles noteikumus ir pieņēmusi.

[4.2] Tiesa izvērtēja pieteicējas iebildumus par to, ka lietā nav pierādījumu par pieteicējai piedēvēto pārkāpumu 2007.gadā, kā arī noskaidroja, vai pieteicējai atbildību par dalību aizliegtā vertikālā vienošanās šajā gadā liedz piemērot noilgums.

[4.2.1] Knauf no 2006.gada 13.februāra aktualizēja kaļķa cementa un ģipša produktu „rekomendējamās mazumtirdzniecības cenas, rekomendējamo minimālo cenu neievērošanas gadījumā paturot tiesības aizsargāt pārējo partneru intereses, veicot attiecīgas iepirkuma cenu izmaiņas, vienlaikus piešķirot atlaīdi par sekošanu rekomendējamajai cenai”. Šādi e-pasti nosūtīti Depo, SIA „Krūza” un SIA „SAIMNIEKS-SERVISS”.

Tiesa atzina, ka minētie e-pasti apstiprina, ka aizliegtā vertikālā vienošanās pastāv visā tirgū. Lai gan pieteicēja nav ne šīs sarakstes dalībniece, ne tās adresāte, kā arī tā aptver periodu, par kuru pieteicējai nav piemērots naudas sods, tiesa atzina, ka sarakste nešaubīgi iezīmē vienošanās būtību un ir attiecināma uz jebkuru mazumtirgotāju. Vēstule adresēta visiem sadarbības partneriem, kas nešaubīgi bija arī pieteicēja, turklāt viena no lielākajām klientēm. Tādējādi, kaut arī minētā sarakste nav pamatojusi pieteicējas dalību pārkāpumā jau 2006.gadā, šīs sarakstes gaismā ir tulkojami citi e-pasti, kuri ne tikai tieši, bet arī pastarpināti pierāda pieteicējas lomu aizliegtās vertikālās vienošanās izpildē.

[4.2.2] Kā minēts iepriekš, pat pieņemot, ka vienošanās ar Knauf un Norgips par sekošanu tālākpārdošanas cenām sākotnēji varēja būt ražotāja vienpusēji uzspiesta, pieteicēja šos spēles noteikumus ir pieņēmusi. To uzskatāmi parāda 2007.gada 4.decembrī Depo veiktais standarta ģipškartona cenu monitorings dažādu tirgotāju, tostarp pieteicējas, veikalos. Kā redzams no sarakstes, pieteicējas, Kesko, Latvijas Būvmateriālu veikalos ģipškartona cenas ir identiskas, savukārt pārējo tirgotāju, kas parādās salīdzinājumā, – nedaudz augstākas. Knauf salīdzinājumu pārsūtīja pieteicējai un Kesko. Nav nozīmes tam, ka pieteicēja nav tieša šīs sarakstes dalībniece, jo tas ir Depo monitorings.

Tiesa nekonstatēja pamatu sarakstē norādītās ziņas vērtēt kā nepatiesas. Nav nozīmes, ka pārbaudē netika iegūtas ziņas par to, kāds bija tobrīd rekomendējamo cenu līmenis un vai pieteicējas un Kesko cenas tam atbilst. Sarakste vispirms atklāj to, ka konkurentu plaukta cenas nav noteiktas neatkarīgi. E-pastā minēts, ka gan pieteicējas, gan Kesko veikalos tā ir akcijas cena. Taču arī tad tiesai nav pamata uzskatīt, ka vienādās plaukta cenas būtu nejausība. Tieši pretēji – tas drīzāk apstiprina to, ka tā ir ražotāja rekomendācija.

Tiesa atzina, ka būtisks ir šīs sarakstes konteksts, kas atklāj vienošanās būtību – fiksēt tālākpārdošanas cenu līmeni tirgū. Nekā citādi saprātīgi nav izskaidrojama cenu salīdzinājuma pārsūtīšana Knauf un secīgā Knauf reakcija, nosūtīto šo informāciju pieteicējai un Kesko. Ņemot vērā konkrētās aizliegtās vertikālās vienošanās būtību – ne tikai tirgotāja pienākumu sekot tālākpārdošanas cenām, bet arī Knauf tiesības rekomendējamo minimālo cenu neievērošanas gadījumā aizsargāt pārējo partneru intereses, veicot attiecīgas iepirkuma cenu izmaiņas, – ir saskatāms konkurenta mērķis vērst ražotāja uzmanību uz situāciju tirgū un nodrošināt, ka rekomendācijas ievēro visi dalībnieki.

[4.2.3] Aplūkojot minētos pierādījumus atrauti, varētu piekrist pieteicējai, ka tie nepierāda pieteicējas iesaisti aizliegtā vienošanās ar Knauf un Norgips par tālākpārdošanas cenu fiksēšanu tirgū 2007.gadā. Tomēr, sistēmiski virzoties no vienas sarakstes pie nākamās, apkopojot tās un lasot savstarpējā kopsakarā, ir saskatāms pamatojums, ka arī pieteicēja bija aizliegtās vertikālās vienošanās dalībniece jau no 2007.gada.

Tiesa šajā sakarā atsaucās uz Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, ka, ņemot vērā pret konkurenci vērstu nolīgumu noslēgšanas aizlieguma nepārprotamo raksturu, nevar tikt prasīts, lai iestāde sniegtu dokumentus, kas tieši liecina, ka attiecīgie uzņēmēji ir nodibinājuši kontaktus. Darbības aizliegtās vienošanās kontekstā parasti notiek iespējami slēptā veidā, tādējādi uz to attiecināmie dokumenti parasti ir samazināti līdz minimumam. Katrā ziņā jābūt iespēja fragmentāros un izklaidētos faktus, kuri var būt iestādes rīcībā, papildināt ar secinājumiem, kas ļauj rekonstruēt atbilstošos apstākļus. Pret konkurenci vērstas darbības vai nolīguma pastāvēšana var tikt secināta no noteikta to sakrītību un norāžu daudzuma, kas, izvērtētas kopā, var tikt uzskatītas par pierādījumu konkurences tiesību normu pārkāpumam, ja nav cita loģiska izskaidrojuma.

[4.2.4] Visas tirgus dalībnieku darbības, kas atbilstoši iegūtajiem pierādījumiem iesākušās 2006.gadā, nav atsevišķi atrauti notikumi, bet gan vienotā pārkāpumā ietilpstošas un tādas, kas vērstas uz vienu mērķi. Ņemot vērā, ka lietā nav konstatējami divi atsevišķi pārkāpumi, nav pamatots pieteicējas secinājums, ka attiecībā par pieteicējas dalību aizliegtā vertikālā vienošanās 2007.gadā ir iestājies noilgums.

[4.3] Tiesa pārbaudīja pierādījumus par pieteicējas iesaisti aizliegtā vertikālā vienošanās un kartēļa vienošanās laikā no 2009. līdz 2014.gadam.

[4.3.1] Pirmā sarakste, kurā nepastarpināti figurē pati pieteicēja, ir 2009.gada 24.marta sarakste ar Norgips, kura lasāma kontekstā ar Norgips 2009.gada 12.maija e-pasta vēstuli pieteicējai. No minētajiem e-pastiem kopsakarā redzams, ka „bāzes cenas”, ko ražotājs nosūta tirgotājam, tostarp ir arī tās pašas rekomendējamās tālākpārdošanas cenas. Proti, tas ir sliekšnis, zem kura preces nav pieļaujams tirgot veikalos plauktos. Tas atbilst Knauf valdes locekļa /pers. A/ un tirdzniecības vadītāja /pers. B/ liecībās apgabaltiesai norādītajam, ka rekomendējamā tālākpārdošanas cena nedrīkstēja būt zemāka par cenu, par kādu prece tiek pārdota tirgotājam.

Tālākā sarakste, kas aplūkojama kopsakarā, iesākas ar 2009.gada 25.maija Norgips e-pastu Kesko par to, ka Norgips maina bāzes cenas dažiem saviem produktiem. Sarakstei pielikumā pievienota tabula ar bāzes cenām Norgips ģipškartona plāksnēm Kesko šo informāciju ir nosūtījis konkurentam – pieteicējai, kuras valdes loceklis /pers. C/ šo vēstuli tālāk pārsūta Norgips ar jautājumu, kāpēc cenas paaugstinās. Norgips savukārt pārsūta šo e-pastu Knauf ar jautājumu par to, kāpēc tiek paaugstinātas cenas.

Aplūkojot šos e-pastus atrauti, varētu prezumēt, ka pieteicējas valdes locekļa sašutums ir par to, ka ražotājs ceļ preces iepirkuma cenas, taču jāpatur prātā Knauf un Norgips grupas politika nodrošināt tālākpārdošanas cenu fiksēšanu un ierobežot vai pilnībā izslēgt savu produktu cenu konkurenci tālākpārdošanas tirgū. Tas izskaidro Norgips neizpratni par to, kāpēc Knauf nav ievērojis vienošanos un paaugstinājis ieteicamās tālākpārdošanas cenas. Turklāt tas iezīmē arī mazumtirgotāju šajā gadījumā pieteicējas un Kesko, kas acīmredzami par situāciju ir informējusi pieteicēju, interesi nekonkurēt ar mazumtirdzniecības cenām, nodrošinot sev vēlamo rentabilitāti bez patiesas konkurences spiediena.

[4.3.2] Pierādījums tam, ka pieteicēja seko tālākpārdošanas cenām, izriet no 2009.gada 19.jūnija Kesko vēstules Norgips ar lūgumu noteikt labāku cenu, jo Krūza un Depo ģipškartonu tirgo uz citiem veikalumiem par citām mazumtirdzniecības cenām. Minētais e-pasts vērtējams kopsakarā ar Norgips tālāko reakciju uz šo e-pastu, vērstoties pie Knauf ar neizpratni par šādām mazumtirdzniecības cenām. No Norgips valdes locekļa /pers. D/ tās pašas dienas e-pasta /pers. B/ un /pers. A/ ir acīmredzams, ka šajā gadījumā nav runa par projektu cenām, bet cenām mazumtirdzniecības tīklā. Tādējādi šī sarakste atspoguļo tā brīža aktuālās plaukta cenas. Tas, ka pieteicēja nav minēta starp pārējiem konkurentiem, kopsakarā ar faktu, ka pieteicēja atzina, ka vienošanās pastāvēja, apstiprina to, ka pieteicēja rekomendāciju ievēro.

[4.3.3] Uz izskatāmajā lietā pierādāmo aizliegto vertikālo vienošanos ir attiecināma pieteicējas 2010.gada 5.marta sarakste par atsevišķu Knauf produktu plaukta cenu salīdzinājumu Depo un Kesko veikalos. Ar šo vienošanos pretēji pieteicējas ieskatam iezīmējas arī mazumtirgotāju savstarpējo attiecību horizontālais elements: cita konkurenta plaukta cenu kontrole un ziņošana par to ražotājam.

Šis salīdzinājums atspoguļo tā brīža situāciju attiecībā par mazumtirgotāju plaukta cenām. No sarakstes un tās pielikumiem redzams, ka Kesko un pieteicēja seko ieteiktajām cenām, kas nedrīkst būt zemākas par iepirkuma cenām, savukārt Depo tiek brīdināta par nepieciešamību „izmainīt šo pozīciju cenas, jo tās nav pamatotas, vēl jo vairāk, tās ir zem iepirkuma”. Turklāt no šī pierādījuma redzams, ka attiecībā uz vienu produktu – līmjavu – Kesko un pieteicējai ir identiskas plaukta cenas. Savukārt tam, ka atšķiras flīžu līmes cenas, nav izšķirošas nozīmes, jo no e-pastu konteksta ir redzams, ka no

vienošanās ir atkāpusies tieši Depo, nevis pieteicēja, kas visu pierādījumu kopsakarā acīmredzami seko Knauf rekomendācijām

Taču konkrētās lietas kontekstā būtiskākais ir tas, ka ar šo saraksti atklājas horizontālā vienošanās starp mazumtirgotājiem, ko raksturo savstarpējā kontrole un monitorings, kas vērsti nevis uz sev izdevīgu iepirkuma cenu panākšanu no ražotāja, bet gan uz savstarpēju kontroli nolūkā panākt tālākpārdošanas cenu fiksēšanu.

[4.3.4] 2010.gada 5.martā Knauf iekšējā sarakstē saskaņoja rekomendējamās mazumtirdzniecības cenas, kas stājas spēkā no 22.marta un kas bija jānosūta sadarbības partneriem. Tika saskaņots vēstules projekts „par rekomendējamām cenām ģipsa un kaļķa cementa produktiem ar Knauf tiesībām aizsargāt sadarbības partneru intereses saasinātas konkurences apstākļos ar lūgumu informēt [mazumtirgotāju] sadarbības partnerus par rekomendējamo mazumtirdzniecības cenu ievērošanu”.

Lietā nav e-pasta vēstules, kas apstiprina Knauf vēstules par plaukta cenu izmaiņām nosūtīšanu pieteicējai. Pieteicējai 20.aprīlī Knauf nosūtījis tabulu ar būvmateriālu cenām, kurās norādīta cena un uzcelojums. Šajā tabulā ir apkopoti vairāk būvmateriālu nekā iepriekš minētajā vēstulē par cenu izmaiņām no 22.marta. Atsevišķiem produktiem ieteicamā cena ir nedaudz zemāka par vēstulē sadarbības partneriem norādīto. Taču tas neietekmē pierādījuma saturu. Tie kopsakarā parāda, ka tālākpārdošanas cenu ieteikumi bija, un pieteicēja tiem sekoja. Tas, kā pieteicēja to interpretē, nav izšķiroši. Pieteicējas iepriekš aprakstītā rīcība, nosūtot Knauf vēstuli par konkurentu cenām, parāda, ka tā nebija uzspiesta, bet pašas pieteicējas interese bija fiksēt tālākpārdošanas cenu līmeni un nodrošināt, ka rekomendācijas ievēro arī citi vienošanās dalībnieki.

[4.3.5] Faktu, ka pieteicēja ir vienošanās dalībniece, nevis tirgotāja, kurai jāreķinās ar ražotāja uzspiestu sekošanu rekomendētajām tālākpārdošanas cenām, apstiprina arī pašas pieteicējas 2010.gada 19.jūlijā Knauf nosūtīto plaukta cenu pārskats. Proti, pieteicēja vispirms nosūta Knauf konkurentu plaukta cenu salīdzinājumu ar pieteicējas cenām, pēc tam – pieteicējas, Kesko un Depo cenas Liepājas veikalos. Pieteicēja ir veikusi cenu monitoringu konkurentu veikalos. Šis pārskats vispirms atklāj aizliegtās vienošanās būtību.

Taču, lai nonāktu pie šāda secinājuma, tas ir lasāms kopsakarā ar Knauf un Depo saraksti par Knauf cenu maiņu no 2010.gada 12.maija, kas ir vienlīdz attiecināma uz pieteicējas pārkāpumu, jo uzskatāmi parāda, ka mazumtirgotāji seko Knauf rekomendācijām.

Tādējādi no aplūkotojām pierādījumiem to savstarpējā kopsakarā ir redzams, ka mazumtirgotāji fiksē tālākpārdošanas cenas. Par to liecina tas, ka mazumtirgotāju cenas lielai daļai būvmateriālu ir vienādas vai ar nebūtiskām atšķirībām. Un šī cenu līmeņa vienādošana notiek atbilstoši Knauf rekomendācijai par minimālo tālākpārdošanas cenu. Nav pamata uzskatīt, ka tā ir nejausība. Turklāt šis sarakstes nozīmīgums konkrētās lietas kontekstā parādās tieši pieteicējas pašas attieksmē pret aizliegtās vienošanās būtību. Tas nepārprotami raksturo uzraudzības un kontroles mehānismu pār tālākpārdošanas cenu ievērošanu, ko pastarpināti caur ražotāju īsteno pati pieteicēja kā aizliegtas vertikālas vienošanās dalībniece. Citiem vārdiem, šis pierādījums uzskatāmi parāda, ka nav saskatāms ražotāja spiediens, bet gan pieteicējas labprātīga pakļaušanās Knauf noteikumiem. Šī sarakste arī neatklāj pieteicējas vēlmi saņemt zemāku iepirkuma cenu. Sarakste iesākas ar pieteicējas Liepājas veikala vadītāja vietnieka /pers. E/ e-pastu pieteicējas valdes loceklim /pers. C/. Ir veikts noteiktu preču cenu monitorings un konstatēts, ka cenu attiecība ir pieņemama, kālab Liepājas veikalam cenas nav nepieciešams mainīt.

Vērtējot šo pierādījumu ārpus lietā noskaidroto faktisko apstākļu konteksta, varētu pieņemt, ka pieteicēja iekšējā sarakstē, pamatojoties uz konkurentu cenu izpēti, iekšēji apspriežas par to, kādai būt tās cenu politikai konkrētā veikalā. Taču tam pretrunā ir secīgā pieteicējas operatīvā reakcija un rīcība, pārsūtot pārskatu Knauf, tostarp pārskatā ietverot ne tikai konkurentu cenu salīdzinājumu, bet arī to attiecību pret Knauf ieteicamo cenu. Tādējādi e-pasta nosūtīšanas patiesais mērķis ir tālākpārdošanas cenu kontrole. Šī sarakste iezīmē tirgus dalībnieku izpratni par to, ka šāda vienošanās pastāv starp Knauf un visiem lielākajiem Knauf preču mazumtirgotājiem, kā arī to, ka ziņošana par preču cenām citu tirgotāju veikalos ir efektīvs aizliegtas vienošanās īstenošanas kontroles mehānisms un nodrošina, ka no vienošanās atkāpušies dalībnieki atgriezīsies pie tās un turpinās ievērot rekomendētās tālākpārdošanas cenas. Citiem vārdiem, tas atklāj sistēmu, kādā darbojas mazumtirgotāji, un parāda šīs karteļa vienošanās attiecības.

[4.3.6] Pieteicējas brīvprātīga dalība aizliegtā vertikālā vienošanās saskaņā sarakstē, kas iesākas ar 2010.gada 29.septembra Kesko vēstuli Knauf par ģipskartona cenām. Minēto e-pastu ar pieteicējas konkurenta cenām Knauf pārsūtīja pieteicējai.

Tiesa šajā sarakstē nesaskatīja ražotāja draudus vai spiedienu mainīt cenu, lai tā tiktu pielāgota konkurenta plaukta cenām. Sarakstes konteksts un saziņas neformālais saturs norāda uz labprātīgu sekošanu kā reakciju jau cita konkurenta izpildītam pienākumam grozīt ieteiktās tālākpārdošanas cenas. No e-pasta arī neizriet ne pieteicējas, ne Kesko iebildumi pret nepieciešamību mainīt tālākpārdošanas cenas. Šāda tirgotāju reakcija uz ražotāja norādēm sakārtot savas plaukta cenas, kas var būt nodota no cita konkurenta pastarpināti caur ražotāju, parāda šīs aizliegtās vienošanās saturu. Turklāt šajā sarakstē – pieteicējas reakcijā uz cita konkurenta norādēm par atkāpšanos no aizliegtas vienošanās – parādās arī tirgotāju attiecību horizontālais elements. Tirgotājiem nešaubīgi ir kopīga izpratne par to, ka ražotājs ir efektīvs instruments vienošanās īstenošanas nodrošināšanai. Ziņošana par cita konkurenta atkāpšanos parāda šo tirgotāju savstarpējo attiecību horizontālo dimensiju.

[4.3.7] To, ka sekošana tālākpārdošanas cenām ir savstarpējas aizliegtas vienošanās rezultāts, nevis ražotāju vienpusējs spiediens, parāda tas, ka šo vienošanos raksturo arī vienošanās dalībnieku tendences uz brīdi atkāpties no tās, tomēr spriedumā aplūkoto pierādījumi norāda, ka tirgus dalībnieki pēc īslaicīgas atkāpšanās pie vienošanās atgriežas. Atkāpšanās motīvi acīmredzami ir dažādi, taču tie var būt vērsti arī uz piespiešanu nodrošināt visu tirgus dalībnieku vienlīdz godprātīgu pakļaušanos aizliegtās vienošanās izpildei. Knauf tiek izmantots kā vidutājs starp vienošanās dalībniekiem, kas ziņo par citu dalībnieku atkāpšanos no vienošanās izpildes. Šāda ziņošana ir regulāra un neatņemama vienošanās īstenošanas sastāvdaļa, ko veic arī pati pieteicēja.

[4.3.8] Aizliegtās vienošanās tvērumu parāda arī Depo monitorings par plaukta cenām konkurentu veikalos pēc rekomendējamo tālākpārdošanas cenu paaugstināšanas Knauf būvmateriāliem. Proti, Depo iekšējā 2011.gada 16.marta sarakste kopsakarā ar tiesas jau iepriekš noskaidroto ar pienācīgu pārliecību raksturo aizliegtās vienošanās dalībnieku savstarpējās attiecības – tās acīmredzami ietver ne tikai konkurentu cenu monitoringu, bet arī ziņošanu ražotājam par atkāpēm no ieteiktajām tālākpārdošanas cenām un atgriezeniskās saites saņemšanu vai vismaz sagaidīšanu.

Tas, vai sekošana notiek nekavējoties vai ar laika atkāpi, neietekmē vienošanās kā tādas pastāvēšanu. Turklāt ziņošana par citu tirgotāju cenām, kas ir zemākas par rekomendētajām, notiek sistematiski, un to dara visi vienošanās iesaistītie, arī pieteicēja, kas iezīmē horizontālo elementu. Tiesa nesaskatīja ražotāja spiedienu, bet gan labprātīgu pakļaušanos ražotāja rekomendācijām.

[4.3.9] Pieteicējas pakļaušanos vienpusējam Knauf diktātam neapstiprina arī 2011.gada 11.aprīlī Knauf iekšējā sarakste, no kuras redzams Knauf plāns tikties ar pieteicējas valdes locekli, lai vienotos par papildu bonusu ģipsa maisījumiem, kura saņemšanas obligāts nosacījums ir ievērot plaukta cenas.

[4.3.10] To, ka pieteicēja ir līdzvērtīgs spēlētājs, nevis vienpusējai ražotāja rīcībai pakļauts tirgotājs, uzskatāmi parāda 2011.gada 14. un 16.septembra pieteicējas sarakste ar Norgips, kurā pieteicēja izteic neapmierinātību, ka Norgips nedod bonusu par priekšapmaksu par tām pavadzīmēm, kas nosegtas ar bonusu kredītrēķinu. Šīs sarakstes sakarā izšķiroša nozīme nav piešķirama tam, par ko pieteicējai pienākas to interesējošie bonusi. Sarakste atklāj tirgus dalībnieku savstarpējās attiecības, kas ne tuvu nav tik atkarīgas no ražotāja, kā to vēlas demonstrēt pieteicēja.

[4.3.11] Vienošanās tvērumu, kas tostarp vērstā uz pašu mazumtirgotāju interesi fiksēt tālākpārdošanas cenu līmeni, par to gūstot noteiktu interesi atlaīžu veidā, iezīmē arī 2011.gada 2.decembra iekšējā Knauf sarakste, kas apstiprina secinājumu par to, ka aizliegta vienošanās pastāv un tā turpina

pastāvēt arī 2012.gadā. Minētajā dokumentā fiksētā aizliegtā vertikālā vienošanās iezīmē vienošanās būtību, ka mēneša atlaides pavadzīmē ir tiešā cēloņsakarība ar sekošanu Knauf rekomendētajām cenām.

Nav izšķirošas nozīmes tam, ka tas ir Knauf vienpusēji sagatavots dokuments. Tas visu aplūkoto pierādījumu kontekstā demonstrē vienošanās tvērumu. Norāde par atlaizi sasaista ar pienākumu sekot rekomendējamām tālākpārdošanas cenām nepadara šo vienošanos par tādu, kas ir ražotāja uzspiesta. Tiesas ieskatā, tā ir atspēkojusi pieteicējas argumentu par Knauf atlaizu politikas cēloņsakarību ar ražotāja ļaunprātīgu dominējošā stāvokļa izmantošanu. Tieši pretēji, šī bonusu maksāšana kopsakarā ar aktīvo tirgotāju rīcību, sekojot konkurentu cenām un vērojot ražotāju uzmanību uz citu tirgotāju atkāpēm no ieteiktajām plaukta cenām, norāda uz visu vienošanās dalībnieku interesi gūt savu ekonomisku labumu no vienošanās izpildes, kas jānodrošina visiem vienošanās iesaistītajiem dalībniekiem.

[4.3.12] Iepriekš minēto apstiprina pieteicējas 2012.gada 13.augusta e-pasts Knauf par cenām Kesko veikalā un 16.augusta iekšējā sarakste, kurā aktualizēts jautājums par konkurenta plaukta cenām un kas pārsūtīta Knauf.

Tiesa atzina, ka e-pasta sarakstes saturs kopumā parāda sistēmu, kāda ieviesta, lai Knauf motivētu vienošanās dalībniekus ievērot rekomendētās tālākpārdošanas cenas. Tā ietver vienošanās dalībnieku ziņošanu par citu dalībnieku atkāpšanos no vienošanās izpildes. Kā minēts iepriekš, šāda ziņošana ir regulāra un neatņemama vienošanās īstenošanas sastāvdaļa, ko turklāt uzskatāmi veic arī pieteicēja. Pieteicēja pati vērs Knauf uzmanību uz citu konkurentu cenām tirgū, un, kā norāda šai sarakstei sekojošie e-pasti, turpina būt aizliegtas vienošanās dalībniece.

Šī sarakste līdzīgi kā citi pierādījumi lietā apstiprina iestādes viedokli par to, ka tirgū notiek cenu monitorings un ka tā mērķis ir citu tirgotāju kontrole. Ja monitorings tiek patiesi veikts tikai paša mazumtirgotāja interesēs nolūkā noskaidrot konkurenta cenas un tālab apsvērt savu konkurētspēju tirgū, nav rodams saprātīgs un loģisks izskaidrojums tirgotāja rīcībai par šo cita konkurenta plaukta cenu informēt ražotāju un turklāt vēl prasīt aktīvu rīcību. Šādi atsevišķi fragmentāri gadījumi, kad kāds no tirgotājiem ir noteicis zemāku cenu par Knauf rekomendēto, pēc būtības nepadara aizliegto vienošanos par neesošu, ne arī norāda uz to, ka kāds no tirgotājiem būtu uzsācis aktīvu iestāšanos pret to, sistematiski un konsekventi atkāpjoties no rekomendācijām.

[4.3.13] Arī 2012.gada 7.novembra sarakste starp Knauf un pieteicēju atspoguļo vertikālās vienošanās tvērumu, kas acīmredzami nav tikai vienpusēji Knauf uzspiesta, bet norāda uz pašu tirgotāju interesi nodrošināt tālākpārdošanas cenu fiksēšanu tirgū. Sarakste arī apliecina visu tirgotāju iesaisti aizliegtas vertikālās vienošanās izpildē, tostarp parāda, ka pieteicēja pati spēj noteikt vienošanās noteikumus, definējot prasību, ka arī pārējie tirgotāji ievēros vienošanos. Šis pierādījums kopsakarā ar iepriekš minētajiem atspēko pieteicējas norādīto, ka pieteicēja bija atkarīga no ražotājiem un pakļāvās viņu diktētajiem spēles noteikumiem. Sarakste parāda arī to, ka starp tirgus dalībniekiem pastāv horizontāla vienošanās, kas pagērē visu vienošanās dalībnieku saistību sekot savstarpēji panāktās vienošanās kārtībai.

[4.3.14] Šāds tiesas secinājums ir pamatots arī ar pieteicējas 2013.gada 16.janvāra e-pasta vēstuli Kesko par Knauf cenām Depo veikalos. Pieteicēja, atsaucoties uz to, ka tai nav izdevies restaurēt šīs saziņas motīvus, bet, ka tai var būt visdāzādākie konteksti, nav sniegusi loģisku un saprātīgu skaidrojumu tam, kādu motīvu vadīta tā citam konkurentam ir nosūtījusi vēl cita konkurenta plaukta cenas.

Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas viedoklim, ka konkrētais pierādījums parāda tikai publiski pieejamas plaukta cenas un ka tam nav nekādas attiecināmības uz iestādes

norādīto horizontālo vienošanos. Tiesa atzina, ka konkurenta cenu monitorings ir normāla komercprakse, ja vien tas nav vērst uz konkurenci ierobežojošas vienošanās izpildīšanu. Minētā sarakste, kurā divi tirgotāji sazinās savā starpā, apspriežot cita konkurenta plaukta cenas, par normālu komercpraksi neliecina. Sazināšanās par konkurenta cenām ar citu konkurentu saprātīgi nevar būt vēsta uz zemākas iepirkuma cenas iegūšanu no ražotājiem.

[4.3.15] 2013.gada 21.janvāra sarakste starp Kesko un Norgips, kurā tiek apspriesta iespējama tikšanās, parāda, ka vienošanās pastāv un ka mazumtirgotāji apzinās savu lomu tajā. Pierādījumu kopums, kaut arī satur fragmentāras un netiešas norādes, ir pietiekams, lai no tā konteksta un kopsakarā ar iepriekš noskaidroto par vienošanās dalībnieku rīcību vienošanās izpildē apstiprinātu vienošanās esību arī 2013.gadā. E-pastos atrodams norādes par to, ka „šādas tikšanās var būt pretlikumīgas un viņiem ir visvairāk ko zaudēt”, apliecina, ka tikšanās mērķis nebija vērst uz kādu būvmateriālu tirgū darbojošos spēlētāju sarunām par vispārējiem vienošanās principiem, bet gan uz konkurences ierobežošanu vērstām sarunām. Arī tas, ka sarunas plānotie dalībnieki bija dažādi mazumtirgotāji, kā arī Norgips, kopsakarā ar norādēm iepriekš citētajā sarakstē par tikšanās nozīmi un dabu izgaismo sarunas mērķi – aizliegtas vienošanās principu apspriešana. Visbeidzot šīs sarakstes kontekstā būtiska arī pašas pieteicējas atbilde par to, ka „Kesko „noleca” un tikšanās zaudē jēgu”. Pieteicēja nav pasīva, no ražotāja tirgus varas atkarīga vienošanās dalībniece, bet gan ieinteresēta vienošanās izpildē, kas vēsta uz tālākpārdošanas cenu fiksēšanu tirgū. Šī sarakste tādā pašā mērā kā iepriekš minētā, kaut arī fragmentāri, tomēr ar pietiekamu pārliecību atspoguļo arī horizontālo vienošanos.

[4.3.16] Situāciju aizliegtas vienošanās izpildē tobrīd atklāj arī Knauf iekšējā sarakste 2013.gada 1. un 11.februārī un tam sekojošā sarakste ar mazumtirgotājiem par ieteicamajām cenām no 13.marta.

E-pastu pielikumā norādīto produktu cenas un mazumtirgotājiem nosūtītās ieteicamās cenas atbilst Knauf iekšējā sarakstē fiksētajām plaukta cenām, kas attiecībā uz šo produktu grupu ir nedaudz paaugstinātas salīdzinājumā ar iepriekš noteiktajām. No mazumtirgotājiem nosūtītajām ieteicamo cenu lapām redzams, ka ieteicamās plaukta cenas visiem mazumtirgotājiem tiek noteiktas vienādas. To apstiprināja arī liecinieki /pers. A/. Turklāt 2013.gada ieteicamo cenu lapās parādās aile „uzcenojums”. Tā ir mazumtirgotāja garantētā interese, atsakoties noteikt cenu tirgū neatkarīgi. Tādējādi mazumtirgotājs, jau saņemot piedāvājumu par plaukta cenām turpmākajam periodam, var rēķināties ar noteiktu garantētu uzcenojumu, ko tas iegūs, sekojot ieteicamajām plaukta cenām. Starpība starp ieteicamajām cenām un faktisko pārdošanas cenu bija ražotāja izstrādāts pakļaušanās tā noteikumiem motivējošs instruments. Taču nav saskatāms, ka tas bija uzspiests, nevis pašu tirgotāju akceptēts līdzeklis komerciālo interešu īstenošanai.

[4.3.17] 2013.gada 11.martā – dažas dienas pēc tam, kad aktualizētas jaunās Knauf tālākpārdošanas cenas – pieteicēja nosūta Knauf kārtējo pārskatu par Depo tālākpārdošanas cenām. Pārskatā uzrādītās ieteicamās cenas precīzi atbilst iepriekš Knauf nosūtītajā ieteicamo cenu sarakstā minētajām rekomendētajām tālākpārdošanas cenām.

Attiecībā par pieteicējas argumentu, ka minētajam e-pastam nav nekāda konteksta, kas ļautu secināt, ka tā mērķis ir ietekmēt Depo tālākpārdošanas cenas, tiesa norādīja, ka Knauf noteica vienādas ieteicamās cenas visiem tirgotājiem. Tas pieteicējai bija acīmredzami zināms. Par to liecina pieteicējas Depo cenu salīdzinājumā norādītā atsauce uz ieteicamo cenu līmeni, kas atbilst pieteicējai nosūtītajai. Kā minēts, analogas plaukta cenas nosūtītas arī citiem tirgotājiem. Tā kā pieteicēja salīdzinājumā atsauca uz tai norādītajām plaukta cenām, ir skaidrs, ka pieteicējai bija objektīvi saprotams, ka rekomendēto cenu līmenis visiem tirgotājiem tiek noteikts vienāds.

Attiecībā par otro pieteicējas apsvērumu, ka pieteicējas mērķis bija „kaulēties” par pieteicējai noteiktajām ieteicamajām cenām vai panākt vienlīdzīgus noteikumus attiecībā uz iepirkuma noteikumiem, tiesa atzīmēja, ka tirgotājam cenas jānosaka neatkarīgi, kas nenoliedzami ietver arī pārrunas ar ražotāju par zemāku iepirkuma cenu. Taču aplūkotais e-pasts neliecina par to, ka pieteicējas mērķis būtu vērst uz tirgus izpēti noteikt konkurētspējīgas cenas. Pieteicējai nav un nevar būt zināmi citi apstākļi, kas pamato konkurenta cenu. Tie var būt atkarīgi ne tikai no tā, par kādu cenu ražotājs pārdod precī, bet arī no citiem ražotāja rentabilitāti raksturojošiem subjektīviem apstākļiem.

[4.3.18] Pieteicējas veikto cenu monitoringu atspoguļo arī pieteicējas 2013.gada 9., 11. un 17.aprīļa iekšējās sarakstes. Apstākļi, ka šajās

sarakstēs konkurenta cenas tiek salīdzinātas tieši ar Knauf ieteiktajām cenām, parāda monitoringa mērķi – sekot tam, vai arī citi konkurenti nodrošina vienošanās izpildi – cenu tālākpārdošanas fiksēšanu.

Pierādījumu kopums nešaubīgi iezīmē to, ka Knauf ražoto būvmateriālu tirgū pastāv aizliegtā vertikālā vienošanās un ka tirgus dalībnieki par to zina, tāpat kā zina par to, ka šīs vienošanās spēles noteikumi tādā pašā mērā ir attiecināmi uz citiem tirgotājiem. To savukārt atklāj viņu horizontālās attiecības. Tas, ka tās pamatā tiek risinātas caur Knauf, neietekmē ne vienošanās esību, ne tvērumu. Arī minētās aprīļa e-pasta sarakstes uzskatāmi pierāda to, ka pieteicēja zina par to, ka arī Depo ir saistošs no aizliegtās vertikālās vienošanās izrietošais pienākums sekot ieteiktajām tālākpārdošanas cenām. Tieši tāpēc pieteicējas Depo cenu monitorings ir vērst uz cenu salīdzināšanu tieši ar Knauf ieteicamajām cenām, kas pretēji pieteicējas ieskatam nav sakrītība. Savukārt šo attiecību horizontālais elements atklājas pieteicējas interesē panākt, ka arī konkurents ievēro tālākpārdošanas cenu rekomendēto līmeni un tādā veidā tiek ierobežota konkurence par mazumtirdzniecības cenām.

[4.3.19] Vienošanās būtu pieteicējas lomā tajā parāda arī pieteicējas un Knauf 2013.gada jūlija e-pastu sarakste, kurā apspriesti piedāvājumi akcijas produktiem augustā. Šīs sarakstes sakarā tiesa atzina, ka nav pamatots pieteicējas arguments, ka pieteicēja nebija informēta par Knauf un Depo vienošanos par ieteicamo cenu noteikšanu un citiem sadarbības noteikumiem. Vērtējot lietā iegūtos pierādījumus kopsakarā, nerodas šaubas par to, ka starp tirgus dalībniekiem bija vienota izpratne par to, ka aizliegta vienošanās pastāv, un kāds ir tās tvērums. Turklāt šī kopīgā sapratne attiecināma ne tikai uz Knauf un tirgotāju vertikālajām attiecībām, bet arī uz to horizontālajām attiecībām, apzinoties, ka ziņošana par citu tirgotāju ir efektīvs līdzeklis tālākpārdošanas cenu fiksēšanai attiecībā uz Knauf ražotajiem būvmateriāliem. Pieteicējas izpratni par situāciju viennozīmīgi parāda pieteicējas veiktā Depo un ieteicamo cenu salīdzināšana.

Sarakstes saturs, vērtējot to savstarpējā kopsakarā, uzskatāmi parāda vienošanās tvērumu. Tiesa piekrita pieteicējai tiktāl, ka Knauf diktē noteikumus par to, kādā veidā būtu organizējama būvmateriālu akcija, tostarp, kādas vērtības dāvanas pieteicējai būtu jāpiedāvā saviem klientiem. Tādējādi preču cenas arī atlaīzu periodā pieteicēja nenoteica patstāvīgi un neatkarīgi. Vienlaikus ir redzams, ka pieteicēja iebilst pret sev neizdevīgu noteikumu piedāvāšanu. Un šie iebildumi ir tulkojami tieši aizliegtas vertikālās vienošanās gaismā. Pieteicēja apzinās, kāds ir ieteicamo cenu līmenis, tālab vēlas, lai šo vienošanos par tālākpārdošanas cenu fiksēšanu ievērotu visi tās dalībnieki.

Pieteicējai ir zināms ekonomiskais ieguvums no tālākpārdošanas cenu ievērošanas. Knauf piedāvājumā atspoguļotā starpība starp ieteicamajām cenām un faktisko pārdošanas cenu (ražotāja garantētais uzcenojums) nenoliedzami ir ražotāja izstrādāts pakļaušanās tā noteikumiem motivējošs instruments. Taču nav saskatāms, ka tas būtu uzspiests. Tas acinredzami ir pašu tirgotāju akceptēts līdzeklis savu komerciālo interešu īstenošanai. Minētā sarakste parāda arī starp tirgotājiem esošo attiecību horizontālo elementu – Knauf ir saziņas punkts, caur kuru vienošanās dalībnieki pastarpināti regulē savas attiecības nolūkā ierobežot konkurenci par Knauf būvmateriālu tālākpārdošanas cenām.

[4.3.20] Tiesa atzina, ka arī no sarakstes, kas iesākās ar Knauf 2013.gada 12.augusta e-pastu pieteicējai par septembra akciju, nav šaubu par to, ka starp Knauf un pieteicēju vēl joprojām pastāv savstarpēja sapratne par to, ka rekomendētās plaukta cenas joprojām ir aktuālas. No sarakstes redzams, ka pieteicēja un Knauf jau iepriekš ir apspriedušas akcijas cenu noteikumus, e-pasts satur tā atspoguļojumu.

[4.3.21] Kaut arī lietā vairs nav citu e-pastu, kas būtu tieši attiecināmi uz pieteicēju un apliecinātu sekošanu tālākpārdošanas cenām un citu mazumtirgotāju plaukta cenu monitorēšanu nolūkā nodrošināt vienotu Knauf produktu plaukta cenu līmeni tirgū 2013.gadā, ir redzams, ka ne aizliegtā vertikālā vienošanās, ne arī karteļa vienošanās 2013.gadā nav pārtraukta. Vēl vairāk, tā tikusi turpināta arī 2014.gadā.

Pierādījums tam atrodams 2014.gada 27.februāra Knauf iekšējā sarakstē par monitoringu Knauf lielāko mazumtirgotāju veikalos. Knauf pārskats apstiprina to, ka sekošana ieteiktajām tālākpārdošanas cenām notiek. Lai saprastu, vai tirgotāji, kā arī pieteicēja seko tālākpārdošanas cenām, šā pierādījuma kontekstā tiesa aplūkoja arī Knauf ieteiktās plaukta cenas, sākot no 2013.gada 13.marta.

Tiesa atzina, ka tai nav pamata uzskatīt, ka cenu atbilstība Knauf rekomendācijām būtu sakrītība. Minētais Knauf monitorings atspoguļo tendenci – tirgotāji ne tikai ievēro rekomendāciju netirgot Knauf būvmateriālus par cenu, kas ir zemāka par Knauf rekomendēto, tie faktiski vienādo šo produktu plaukta cenas, tādējādi izslēdzot mazumtirdzniecības cenu konkurenci. Savukārt tirgotāju ekonomisko interesi sedz Knauf garantētais uzcenojums. Tas, ka atbilstoši minētajam Knauf monitoringam Depo šīs divas aplūkotās preces konkrētajā datumā tirgojusi par zemāku cenu, neietekmē vienošanās esību. Kā minēts iepriekš, īslaicīga atkāpšanās no tālākpārdošanas cenu ievērošanas ir raksturīga visiem tirgotājiem. Taču tā nepadara vienošanos par neesošu.

Turklāt minētais ražotāja garantētais uzcenojums parāda ražotāja un tirgotāja (tostarp pieteicējas) savstarpējo ieinteresētību tālākpārdošanas cenu fiksēšanā. Tas nenoliedzami ir motivējošs instruments. Kaut arī tā mērķis ir mudināt tirgotājus ievērot ražotāju noteikumus par sekošanu ieteiktajām cenām, nav saskatāms, ka tas bija uzspiests. Kā jau spriedumā iepriekš vairākkārt norādīts, tas bija pašu tirgotāju akceptēts līdzeklis savu komerciālo interešu īstenošanai.

[4.3.22] 2014.gada 19.martā stājās spēkā jaunās ieteicamās tālākpārdošanas cenas, kas tika nosūtītas lielākajiem mazumtirgotājiem, tostarp arī pieteicējai. Tas, ka tālākpārdošanas cenas tiks paaugstinātas pēc 17.marta, izriet arī no Knauf un Depo 28.februāra tikšanās protokolā fiksētā.

Protokola saturs noskaidrojams kopsakarā ar iepriekš aplūkotajiem pierādījumiem par aktuālo ieteicamo cenu lapas nosūtīšanu citiem mazumtirgotājiem. Knauf lieto jēdzienu „ieteicamās mazumtirdzniecības cenas”. Šāda vārdkopa tiek lietota arī sarunā ar Depo, kas norāda uz to, ka saruna par mazumtirdzniecības cenu pieaugumu aptver jautājumu par ieteicamo tālākpārdošanas cenu pieaugumu. No minētā secināms, ka tirgū joprojām pastāv tirgotājiem izdevīga vienošanās par nekonkurēšanu ar tālākpārdošanas cenām. Līdzīgi, kā tas redzams no 2013.gada ieteicamo cenu lapas, arī 2014.gada rekomendējamo plaukta cenu lapā ir atspoguļots uzcenojums, kas ir mazumtirgotāja ieguvums. No pierādījumiem redzams, ka mazumtirgotāji ievēro ieteiktās tālākpārdošanas cenas. To apstiprina 2014.gada 26.marta, 3. un 8.aprīļa Knauf ieteicamo cenu monitorings.

[4.3.23] Arī Norgips turpina noteikt tālākpārdošanas cenu saviem ražotajiem būvmateriāliem. Pieteicēja nevis norobežojas no tā, bet gan to ievēro, par ko liecina Norgips rekomendāciju pārsūtīšana tālāk pieteicējas iekšējā sarakstē.

[4.3.24] Tiesa, vērtējot katru pierādījumu, ņēma vērā kopējo lietā iegūto ziņu kontekstu. Tiesa atzina: katrs e-pasts vērtēts atrauti var novest pie kļūdainas interpretācijas, jo, lai arī fragmentāri, pārbaudē iegūtie pierādījumi satur ziņas par aizliegtās vertikālās vienošanās un karteļa vienošanās esību. Un, tieši paturot prātā kopējo ar saraksti atklāto tirgus dalībnieku attiecību tvērumu un saturu, ir tulkojams arī Knauf 2014.gada 4.augusta e-pasta pieteicējai, kurā starp ražotāju un tirgotāju tiek saskaņoti vairāki sadarbības noteikumi un kurā tiek nofiksētas attiecības, kas saistītas ar ieteicamo tālākpārdošanas cenu fiksēšanu. Tas norāda ne tikai uz pieteicējas izpratni par aizliegtās vertikālās vienošanās esību, bet arī par tirgotāju horizontālajām attiecībām, kuras vieno viens mērķis – tālākpārdošanas cenu fiksēšana un nekonkurēšana par mazumtirdzniecības cenām. Šo e-pastu patieso nozīmi atklāj mērķis, kuru dēļ šīs saskaņotās darbības, kaut arī atsevišķos gadījumos noklusētas un slēptas, tiek veiktas.

Minētais pierādījums atspoguļo kopīgo vienošanās dalībnieku sapratni par aizliegtās vertikālās vienošanās dalībnieku attiecībām, kas ieteicas arī dalībnieku horizontālajās attiecībās. Knauf, informējot par ieteicamo cenu ar norādi „lai cena tirgotājos krasi neatšķirtos”, nodrošina ne tikai to, ka tirgotājs zina par savstarpējās spēles noteikumiem, kas attiecas uz visiem vienošanās dalībniekiem, bet arī veicina savstarpējo vienošanās dalībnieku spiedienu ar mērķi fiksēt tālākpārdošanas cenas.

[4.3.25] Arī 2014.gadā turpinājās konkurentu cenu monitorings. Pieteicējas iekšējā 23.oktobra sarakstē, kurā tā apspriēz Knauf nosūtīto cenu piedāvājumu, atklāj sekošanu konkurenta cenām, un nepārprotami parāda pieteicējas izpratni par tirgus dalībnieku no aizliegtās vienošanās izrietošajām attiecībām. Par to uzskatāmi liecina pieteicējas norādītais par to, ka Depo neņem vērā Knauf rekomendācijas. Sarakste arī parāda to, ka pieteicēja zina,

ka Knauf piedāvātais uzcenojums, kas motivē mazumtirgotājus sekot Knauf ieteicamajām tālākpārdošanas cenām, attiecas uz visiem vienošanās iesaistītajiem tirgotājiem. Neapmierinātība ar Depo rīcību, neievērojot Knauf rekomendācijas, izēnē šo tirgotāju horizontālās attiecības – panākt, ka tālākpārdošanas cenu fiksē visi vienošanās iesaistītie tirgotāji. Tam, ka kāds tirgotājs pārdod par cenu, kura starpība starp faktisko iepirkuma cenu un mazumtirdzniecības cenu ir mazāka par ražotāja piedāvāto uzcenojumu, nav izšķirošas nozīmes. Jebkura tirgotāja īslaicīga atkāpšanās no sekošanas ieteicamo cenu līmenim var būt mērķēta ne tikai uz savu komerciālo interešu nodrošināšanu, bet arī zināms tirgotāju spiediens uz ražotāju nolūkā panākt, lai šādā veidā ražotājs motivē arī pārējos no vienošanās atkāpušos dalībniekus atgriezties pie tās izpildes.

[4.4] Apgabaltiesa atzina, ka minētos secinājumus neatspēko arī vienošanās tieši iesaistīto personu sniegtās ziņas.

[4.4.1] Tiesa izvērtēja /pers. A/ un /pers. B/ sniegtās liecības un atzina: kaut arī minētās personas Knauf rekomendējamo cenu politiku sasaista ar mazumtirgotāju interesi saņemt bonusus, ja prece tiek tirgota zem iepirkuma cenas, nav šaubu par to, ka Knauf patiesais mērķis, ko pierāda arī šajā lietā iegūtā e-pastu sarakste, bija mazināt vai pat pilnībā izslēgt Knauf produktu cenu konkurenci starp mazumtirgotājiem. Apgabaltiesa atzina, ka nav loģiska izskaidrojuma ražotāja interesei monitorēt mazumtirgotāju tālākpārdošanas cenas, kā to norāda /pers. B/, lai mazinātu saasinājumus starp tirgotājiem par pārdošanas cenu, kā vien mērķi fiksēt tālākpārdošanas cenu, kas arī ir konstatētās aizliegtās vertikālās vienošanās būtība.

Tirgotājam cenas jānosaka neatkarīgi, kas nenoliedzami ietver arī pārrunas ar ražotāju par zemāku iepirkuma cenu, atļaidēm par apgrozījumu u. tml. Taču nav gūstams saprātīgs pamatojums ražotāja interesei iesaistīties spēlē ar tirgotāju par tā plaukta cenām, lai tādējādi izvairītos no tirgotāja prasībām atļaidzīnāt zaudējumus, kā to liecības norāda /pers. B/. Proti, pamatojums sarunai ar tirgotāju par iepirkuma cenām kā viens no aspektiem varēja būt tas, par kādu cenu cits tirgotājs tirgo Knauf preci sava veikala plauktā, tomēr tad efektīvs līdzeklis, kādā gūt peļņu vai arī samazināt savus zaudējumus, ir vienošanās par zemāku iepirkuma cenu, nevis par plaukta cenu fiksēšanu. Taču, kā redzams no lietā iegūtajiem pierādījumiem, iepirkuma cenas, uzcenojuma procents un plaukta cenas visiem tirgotājiem tika noteiktas vienādi. Tādējādi /pers. B/ liecības šajā aspektā neatbilst lietā noskaidrotajiem faktiem. Taču ir būtiski, ka gan /pers. B/, gan /pers. A/ liecībās, lai arī izvairīgi, atspoguļo ar mazumtirgotājiem iedibināto sistēmu – ievērot rekomendējamo cenu sliekšņus un sekot, ka arī pārējie tirgotāji ievēro ražotāja noteikto disciplīnu.

[4.4.2] Tikpat pretrunīgas un izvairīgas ir arī pieteicējas darbinieku un pārstāvju sniegtās ziņas par darījumu attiecībām šajā lietā pārbaudāmajā periodā.

Pieteicējas Iepirkuma daļas vadītājs /pers. F/ iestādei atzina, ka Knauf bija izstrādāta ieteicamo cenu lapa, kas tika nosūtīta pa e-pastu. Atbildot uz jautājumu par to, kādiem nolūkiem tika veidotas rekomendējamo cenu lapas, /pers. F/, kas uzņēmumā tobrīd noteica produktu pārdošanas cenas, sākotnēji paskaidroja, lai ierobežotu tirgotājus, kas tirgo zem pašizmaksas, bet pēc tam norādīja, ka nepareizi formulēja savu domu un sīkākus paskaidrojumus par jautājumu nesniedza. Papildinājumos par jautājumu, kādiem nolūkiem tika veidotas rekomendējamo cenu lapas, sniegts objektīvi nesaprotams paskaidrojums. Turklāt tas ir acinredzami pretrunā ar lietā iegūtajiem rakstveida pierādījumiem. Proti, pieteicēja precizējusi /pers. F/ atbildi uz jautājumu tādējādi, ka vispārīgi šāds mērķis būt ieteicamajai cenai kā tādai. Tas nenozīmē, ka notikusi tirgus dalībnieka ierobežošana. Proti, pastāv iespēja, ka tirgotāji nosaka iespējamās cenas, lai ierobežotu kādu tirgus dalībnieku, taču konkrētajā gadījumā nevar apstiprināt, ka noteiktajām cenām bija kāds mērķis.

Pretrunā /pers. F/ paskaidrojumu precizējumiem ir arī pieteicējas valdes locekļa /pers. C/ paskaidrojumos atzītais, ka no Knauf bija rakstisks dokuments par galapārdošanas cenas noteikumiem /pers. C/ domāja, ka arī citiem mazumtirgotājiem bija norādīti līdzīgi noteikumi par galapārdošanas cenu ievērošanu. Tādējādi pieteicējas pozīcija, vēlākajos paskaidrojumos noliedzot, ka tai bija zināms par to, ka vienošanās ir iesaistīti arī citi lielākie mazumtirgotāji, ir pretrunā pašas pieteicējas tā laika amatpersonas sniegtajām ziņām par šajā lietā apskatāmajām vienošanām. Šo secinājumu neietekmē tas, ka /pers. C/ neatcerējās, vai plaukta cenu rekomendācijas tika saņemtas no Norgips. Turklāt minētais ir acinredzami pretrunā lietā pārbaudītajiem rakstveida pierādījumiem (vēl 2014.gada 28.martā Norgips nosūtījis pieteicējai bāzes cenu sarakstu dažādiem būvmateriāliem, kas atbilstoši lietā noskaidrotajam ir arī rekomendējamā cena).

[4.4.3] Pieteicējas norādītajam, ka Knauf uzspieda rekomendējamās cenas atsevišķām precēm un pieteicējai nebija iespēju tās neievērot, ir pretrunā /pers. F/ paskaidrojumos minētais, ka pieteicējai bija iespējams ātri un efektīvi aizvietot Knauf un Norgips ražotos būvmateriālus ar citu ražotāju produktiem ne sliktākā kvalitātē. Tādējādi pieteicējas apgalvojumi par to, ka pieteicēja sajuta tādu ražotāja spiedienu tā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas un alternatīvu neesības dēļ, nav viennozīmīgi.

Tiesa ņēma vērā, ka pati pieteicēja paskaidrojumos iestādei norādīja, ka rekomendējamās cenas, ko pieteicēja definē kā uzspiestas, paredzēja uzcenojumu. Vispirms par minēto tiesa atzīnēja, ka pieteicējas norādītais uzcenojuma apmērs ir pretrunā lietā pārbaudītajiem pierādījumiem. Tāpat tiesa norādīja, ka nav saskatāma Knauf un Norgips vienpusēja interese piedāvāt atlaides mazumtirgotājiem par sekošanu rekomendētajām tālākpārdošanas cenām. Pieteicēja nešaubīgi bija ieinteresēta izpildīt tālākpārdošanas cenu rekomendācijas, jo tas ne tikai garantēja noteiktu uzcenojumu, bet arī izslēdza konkurenci ar citiem tirgotājiem par mazumtirdzniecības cenām.

Pieteicējas ekonomiskā interese iesaistīties aizliegtā vienošanā ar ražotāju uzskatāmi parādās /pers. C/ 2017.gada 16.janvāra paskaidrojumos norādītajā, ka Knauf piemēroto atlaizu piemērošana būtiski ietekmēja pieteicējas finanšu rezultātu attiecībā uz Knauf piegādāto preču, kurām tika noteiktas tālākpārdošanas cenas, realizāciju. Kaut arī pieteicējas polemiku raksturo ražotāja spiediens, tiesa atzina, ka tā nešaubīgi apzinājās savus ieguvumus no aizliegtās vienošanās. Pat ja sākotnēji iesaistīšanās vienošanā bija Knauf iniciēta un pieteicējai bija grūti pretoties tās spiedienam, tālākie notikumi, ko apliecina lietā pārbaudītā sarakste, parāda pašas pieteicējas interesi un līdzdarbošanos tās izpildē, tostarp nodrošinot, ka arī citi vienošanās dalībnieki to ievēro.

[4.4.4] Pieteicējas izpratne par attiecībām starp pieteicēju un ražotājiem un attiecībām starp pieteicēju un pārējiem vienošanās iesaistītajiem tirgotājiem parādās arī pieteicējas 2016.gada 28.decembra paskaidrojumos norādītajā, ka pieteicējai, secinot, ka citiem tirgus dalībniekiem ir iespēja noteikt zemākas cenas nekā pieteicējai, bija tiesības sagaidīt vienlīdzīgu attieksmi, tāpēc tā vērsās pie Knauf, atsaucoties uz savu veikto tirgus analīzi par tirgus cenām. Tiesa atzina, iepriekš aplūkoto e-pastu kontekstā nav šaubu par to, ka pieteicēja apzinājās, ka cenas ir Knauf ietekmētas. Arī pati pieteicēja atzīst, ka Knauf varēja veikt darbības, kuru rezultātā varēja mainīties pieteicējas konkurentu cenas pēc tam, kad pieteicēja vērsās ar pārmētiem par netaisnīgu attieksmi.

Pēc būtības tāds arī bija pieteicējas mērķis – panākt, ka Knauf izturas pret visiem vienlīdzīgi. Attiecīgi pieteicēja zināja, ka, vērsot ražotāja uzmanību par atkāpšanos no Knauf rekomendētajām cenām, tā panāks konkurenta atgriešanos pie rekomendētajām mazumtirdzniecības cenām, tādējādi tiks ierobežota konkurence.

[4.4.5] Pieteicēja ir pretrunīga savos apgalvojumos par Knauf ietekmi un spiedienu uz tirgotāju. Pieteicēja zināja, ka tālākpārdošanas cenu rekomendācijas tika sūtītas arī tās konkurentiem, un arī apzinājās, ka Knauf informēšana par dalībniekiem, kas neievēro Knauf rekomendācijas, ir efektīvs piespiedu mehānisms tālākpārdošanas cenu fiksēšanai. Turklāt, kaut arī izvairīgi, pieteicēja pati atzīst, ka sarunas ar Knauf bija efektīvs veids, kādā panākt tālākpārdošanas cenu fiksēšanu. Šajā sakarā tiesa atzina, ka būtisks ir objektīvais mērķis un nolūks, kādēļ kāds tirgus dalībnieks ziņo par cita tirgotāja plaukta cenām ražotājam.

[4.4.6] Pretēji pieteicējas paskaidrojumos minētajam cenu rekomendācijas aptvēra dažādu preču loku. Tiesa konstatēja, ka atsevišķos periodos preču cenas tika definētas tikai noteiktas kategorijas precēm, tipiski tas notika atlaizu periodā. Taču kopumā ieteicamās cenas attiecās uz visu Knauf

ražoto preču grupām Attiecīgi tiesa atzina par nepamatotu pieteicējas norādīto, ka sekošana horizontālā līmenī konkurenta tālāk pārdošanas cenu ievērošanai neaptvēra visu Knauf un Norgips ražoto produkciju. Tas, kādas bija konkrētā tirgotāja preferences katrā konkrētajā periodā, kas attiecīgi ietekmēja to, kāda satura informācija ražotājam tika nosūtīta, neietekmē vienošanās būtību un tvērumu.

Tiesa atzina, ka pieteicējai bija pamats sagaidīt nosūtītās informācijas izmantošanu tālākām darbībām un Knauf aktīvu rīcību attiecībā uz konkurentu noteikto tālāk pārdošanas cenu izmaiņām. Pieteicēja apzinājās, ka informācija tālāk tiek nodota. Tāpat mazumtirgotāji varēja ietekmēt tālāk pārdošanas cenu līmeni tirgū un izslēgt konkurenci par cenām attiecībā uz konkrēto ražotāju būvmateriāliem. Šie apstākļi ir svarīgi karteļa vienošanās pierādīšanas kontekstā. Tam, kāds bija būvmateriālu grozs, ir otršķirīga nozīme. Tiesa secināja, ka attiecībā uz tirgū pieprasītajiem produktiem (piemēram, ģipškartonu) periodiski notika atkāpšanās no vienošanās. Taču šīs atkāpšanās bija īslaicīgas. Un tieši mazumtirgotāju aktīvā sekošana konkurentu cenām un mudināšana pastarpināti caur ražotāju atgriezies pie vienota cenu līmeņa ievērošanas arī parāda karteļa vienošanās esību visā iestādes konstatētajā pārkāpuma periodā.

[4.5] Konkrētajā lietā tiešu Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – LESD) 101.panta piemērošanu nav nepieciešams vērtēt, jo pārsūdzētais lēmums ir pamatots ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu.

[4.6] Tiesa pievienojās iestādes vērtējumam, ka pieteicējas un ražotāju vienošanās par minimālā tālāk pārdošanas cenu līmeņa noteikšanu atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr. 797 „Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” 8.1.apakšpunktam kvalificējama kā aizliegtā vertikālā vienošanās, pārkāpums novērtējams kā smags, un mazumtirgotāju rīcība bija apzināta un atbilda to interesēm. Tiesa atzina, ka mazumtirgotāju un ražotāju rīcībai, fiksējot tālāk pārdošanas cenas, bija būtiska ietekme uz konkurenci. Šādu mākslīgi noteiktu cenu uzturēšana nepārprotami rezultējās nelabvēlīgā ietekmē uz patērētāju, liekot tam pārmaksāt par precēm, kuras citkārt, pastāvot brīvas un godīgas konkurences radītam spiedienam, mazumtirgotājs varētu noteikt arī zemākas. Tādējādi šai vienošanās nenoliedzami ir negatīva ekonomiska ietekme. Turklāt, ņemot vērā lietā pārbaudītos pierādījumus, nav pamata pieteicējas rīcību aizliegtā vertikālā vienošanā nevērtēt kā aktīvu.

Minētie apsvērumi par aizliegtās vertikālās vienošanās ietekmi uz konkurenci un pieteicējas lomu attiecināmi arī uz karteļa vienošanos. Iestāde pamatoti atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr. 798 „Noteikumi par atsevišķu horizontālo sadarbības vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” 2.9.apakšpunktam mazumtirgotāju darbības konstatējusi karteļa vienošanos. Karteļa vienošanās atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.augusta noteikumu Nr. 796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 15.punktam ir atzīstama par sevišķi smagu pārkāpumu.

Iestādei ir rīcības brīvība atbilstīga soda noteikšanā. Tiesa nesaskatīja kļūdas iestādes novērtējumā un nepiekrīta, ka iestādes vērtējums būtu patvaļīgs. Tiesa arī nekonstatēja iestādes pieļautus procesuālus pārkāpumus, kas būtu rezultēties objektīvi nepamatotā un pārāk lielā sodā. Pieteicējas apsvērumi attiecībā par soda samērīgumu un atbilstību izdarītajam pārkāpumam neatpēko šos secinājumus. Iestāde ir pareizi novērtējusi pārkāpuma ilgumu, ir individuāli vērtējusi katra dalībnieka atbildību un lomu tajā. Tālab noteikusi samērīgu sodu. Turklāt, lai arī pieteicējas pašas attieksme pret aizliegto vertikālo vienošanos ir pretrunīga, pieteicējai attiecībā par minēto pārkāpumu konstatēts atbildību mīkstinošs apstākļi un attiecīgi noteikts naudas soda samazinājums.

[5] Pieteicēja par tiesas spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību, kuras pamatojums ir turpmāk norādītie apsvērumi.

[5.1] Spriedumā nepamatoti nav ņemts vērā, ka gadījumā, ja aizliegtās vienošanās rezultātā ir konstatējama ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, tad iestādei un tiesai ir pienākums piemērot LESD 101.pantu, nevis tikai izdarīt salīdzinošas atsauces uz Eiropas Savienības Tiesas judikatūru. Konkurences likuma 11.pants un LESD 101.pants mijiedarbojas, bet nepārkāpjas. Kasācijas sūdzībā izvērstā argumentācija, kāpēc ietekme uz dalībvalstīm konkrētajā gadījumā būtu konstatējama. Pieteicēja uzskata, ka, nepiemērojot LESD 101.pantu, par prettiesisku ir atzīta tāda pieteicējas darbība, kura nevarēja tikt atzīta par prettiesisku, ja norma tiktu piemērota.

[5.2] Pieteicēja atzīst, ka tā vertikālas komunikācijas ietvaros ir ievērojusi Knauf noteiktās mazumtirdzniecības cenas, tomēr tiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā, ka minētais noticis Knauf dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas ietvaros. Tiesa nepareizi ir novērtējusi pierādījumus, jo nav ņēmusi vērā Knauf un Norgips ietekmīgo tirgus varu, kā arī nepamatoti konstatējusi pieteicējas iesaisti un tās apmēru aizliegtās vienošanās vertikālā un horizontālā līmenī.

[5.3] Lietā nav pamata konstatēt, ka pieteicēja vienlaikus ir gan horizontālās, gan vertikālās aizliegtās vienošanās dalībniece. Sods par aizliegtu horizontālu vienošanos principā ticis piemērots par sekām, kuras izraisījis aizliegtā vertikālā vienošanās. Pieteicējas ieskatā, pat konstatējot, ka starp pieteicēju un Knauf pastāvēja aizliegtā vertikālā vienošanās, to nav iespējams klasificēt kā aizliegtu horizontālu vienošanos, jo tieši Knauf bija karteļa ieviešēja un koordinatore. Šādos apstākļos tiesa nav ņēmusi vērā „*hub-and-spoke*” vienošanās īpatnības un ir pārkāpusi *ne bis in idem* principu.

[5.4] Apgabaltiesa ir pieļāvusi procesuālo tiesību pārkāpumu, neapmierinot pieteicējas lūgumu par pierādījumu izprasīšanu un pievienošanu lietai.

[5.5] Apgabaltiesa ir pieļāvusi taisnīguma principa pārkāpumu, lietas izskatīšanas gaitā nevērtējot Knauf un Norgips naudas soda apmēru, kas ir netaisnīgs pret pieteicējai noteiktā naudas soda apmēru.

[5.6] Pieteicēja lūdz Senātu vērsties Eiropas Savienības Tiesā, uzdodot prejudiciālus jautājumus par LESD 101.panta piemērošanu.

[6] Konkurences padome uzskata kasācijas sūdzību par nepamatotu.

Motīvu daļa

[7] Pieteicēja nenoliedz vertikālu komunikāciju ar Knauf par ieteicamajām cenām, bet nepiekrīt, ka šīs darbības būtu kvalificējamas atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmajai daļai. Arī faktu, ka mazumtirgotāji mēdza informēt ražotāju par citu konkurentu cenām, pieteicēja vērtē kā pakļaušanos Knauf un Norgips sistēmai, nevis aizliegtu horizontālu vienošanos. Kasācijas tiesvedībā Senātam jāizšķir, vai apgabaltiesa minētās pieteicējas darbības ir pareizi kvalificējusi kā piedalīšanos aizliegtā vertikālajā vienošanās un aizliegtā horizontālajā vienošanās (kartelī) saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu.

Par lūgumu izskatīt lietu mutvārdu procesā

[8] Pieteicēja kasācijas sūdzībā izteikusi lūgumu izskatīt lietu mutvārdu procesā.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 339.panta pirmajai daļai lietu kasācijas instancē izskata rakstveida procesā. Konkrētajā gadījumā Senāts nesaskata nepieciešamību izskatīt lietu mutvārdu procesā, jo tajā risināmie tiesību jautājumi vairs neprasa papildu paskaidrojumus vai informācijas iegūšanu. Gan kasācijas sūdzība, gan Konkurences padomes paskaidrojumi ir skaidri un izsmeljoši. Līdz ar to lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Par LESD 101.panta piemērošanu

[9] Pieteicēja iebilst, ka tiesa spriedumā nepamatoti nav piemērojusi LESD 101.pantu. Minētais pamatots ar to, ka no Padomes 2002.gada 16.decembra Regulas (EK) 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82.pantā (turpmāk – Regula 1/2003) 3.panta izriet, ka gadījumā, ja ir konstatējama vienošanās ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, iestādei ir tiesai ir pienākums piemērot LESD 101.pantu, un šādos gadījumos ar nacionālajām konkurences tiesību normām nevar aizliegt tādu vienošanos, kura nav aizliegta saskaņā ar minēto normu. Kasācijas sūdzībā izvērsti argumentēts, kāpēc konkrētajā gadījumā ar augstu ticamības pakāpi var apgalvot, ka vienošanās rezultātā var tikt ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm un kāpēc ne iestādei, ne tiesai nav rīcības brīvības izvēlēties nepiemērot LESD 101.pantu. Pieteicēja turklāt vērs uzmanību, ka ar Regulu 1/2003 iestādei uzlikta virkne procesuāla rakstura pienākumu attiecībā uz sadarbību ar Eiropas Komisiju un informācijas apmaiņu, kuri, minēto normu tieši nepiemērojot, nav izpildīti. Pieteicēja argumentē, ka, nevērtējot konkrētās lietas apstākļus ar tiešu un nepārprotamu mērķi konstatēt, vai ir noticis LESD 101.panta pārkāpums, tiesa nevarēja konstatēt šāda pārkāpuma esību, izdarot vien salīdzinošas atsauces uz Eiropas Savienības Tiesas judikatūru vai Eiropas Komisijas lēmumiem un skaidrojumiem.

[10] Ievērojot minēto, Senāts visupirms sniegs atbildi uz jautājumu, vai tiesai spriedumā bija jāvērtē, vai ar pieteicējas un citu vienošanās dalībnieku darbībām ir vai vismaz varēja tikt ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm un attiecīgi, vai tiesai lietā bija pamats tieši piemērot LESD 101.pantu.

[11] Konkurences likuma 11.panta pirmā daļa paredz, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā. Savukārt LESD 101.pants citastarp noteic, ka visi nolīgumi uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū, ir aizliegti kā nesaderīgi ar iekšējo tirgu.

Jautājumi, kuri saistīti ar Eiropas Savienības dalībvalstu kompetenci piemērot LESD konkurences tiesību normas, noteikti Regulā 1/2003, kuras 3.panta pirmā daļa tostarp paredz: ja dalībvalstu konkurences iestādes vai valsts tiesas piemēro valsts konkurences tiesību aktus attiecībā uz līgumiem, uzņēmumu apvienību lēmumiem vai saskaņotām darbībām Līguma 81.panta 1.punkta nozīmē (normatīvo aktu grozījumu rezultātā – LESD 101.panta pirmā daļa), kas minētā noteikuma nozīmē var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, tās attiecībā uz šādiem līgumiem, lēmumiem vai saskaņotām darbībām piemēro arī Līguma 81.pantu.

No minētā izriet, ka abu tiesību normu piemērošana nav jānoskaidro. Proti, no citētajām normām nepārprotami var secināt, ka nacionālo un Eiropas Savienības konkurences tiesību piemērošana nav viena otru ierobežojosa – Regulas 1/2003 3.pants paredz abu minēto konkurences tiesību piemērošanu paralēli. Arī Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā ir vairākkārt atzīts, ka Eiropas Savienības tiesības un valsts tiesības konkurences jomā ir piemērojamas vienlaikus (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2019.gada 3.aprīļa spriedumā PZU na Życie S.A., C-617/17, ECLI:EU:C:2019:283, 25.punktu un tajā minēto judikatūru*). Līdz ar to pieteicējas iebildumi par LESD 101.panta piemērošanu pašī par sevi neskar nacionālo konkurences tiesību piemērošanas tiesiskumu.

[12] Gadījumā, ja administratīvajā procesā iestādē tiktu konstatēts, ka aizliegtā vienošanās varētu ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, iestādei būtu vienlaikus jāpiemēro gan valsts konkurences tiesības, gan Eiropas Savienības konkurences tiesības, izvērtējumu par minēto ietverot administratīvajā aktā. Tomēr no tiesību normām neizriet *ex officio* pienākums iestādei jebkurā gadījumā vērtēt Eiropas Savienības tiesību tiesas piemērošanas nepieciešamību. Konkurences padome paskaidrojumos par kasācijas sūdzību ir norādījusi, ka konkrētā gadījuma faktiskie apstākļi neliecināja par konstatētās vienošanās ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, turklāt ne pieteicēja, ne citi pārsūdzētā lēmuma adresāti argumentu par LESD 101.panta piemērošanu iestādei neizteica. Tāpēc minētie apstākļi pārsūdzētajā lēmumā nav vērtēti un pārsūdzētais lēmums pamatots ar nacionālo tiesību normu.

Līdz ar to, ņemot vērā, ka pārsūdzētais lēmums ir pamatots ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu, arī tiesai nebija pamata vērtēt, vai konkrētā gadījuma apstākļos ir konstatējama vienošanās ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un attiecīgi, vai iestādei vienlaikus Konkurences likuma 11.pantam bija jāpiemēro arī LESD 101.pants.

[13] Senātam nav izprotami pieteicējas iebildumi, ka konkrētajā gadījumā atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmajai daļai par prettiesisku atzīta tāda pieteicējas rīcība, kas netiktu atzīta par prettiesisku, ja LESD 101.pants tiktu piemērots. Senāts vērs uzmanību, ka normas ir ne vien gramatiski līdzīgas, bet arī tajos paredzētais juridiskais ietvars ir būtībā identisks. Konkurences likuma 11.pants ir pilnībā harmonizēts ar LESD 101.pantu – konkrētā nacionālo tiesību norma ir izstrādāta atbilstoši LESD un tajā ietvertajiem konkurences aizsardzības noteikumiem (sk. *likumprojekta „Konkurences likums” anotāciju; pieejama: https://www.saeima.lv/L/Saeima7/lasa-LP0804_0.htm*). Arī Senāts ir atzinis, ka, pastāvot būtībā analogiskam regulējumam un likumdevēja atzītam mērķim harmonizēt Latvijas un Eiropas Savienības konkurences tiesību normas, Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas piemērošanai nebūtu jāatšķiras no tā, kā tiek piemērots Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta 1.punkts. Harmoniska konkurences tiesību normu interpretācija jau ilgstoši atzīta Konkurences padomes praksē un Senāta judikatūrā, konsekventi izdarot salīdzinošas atsauces uz Eiropas Savienības Tiesas judikatūru vai Eiropas Komisijas tiesību aktiem (sk. *Senāta 2017.gada 16.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-61/2017, A43010414, 7.punktu; 2015.gada 29.decembra sprieduma lietā Nr. SKA-8/2015, A43011212, 7.punktu*).

Pretejs secinājums neizriet arī no Regulas 1/2003 3.panta otrās daļas (citastarp noteic, ka valsts konkurences tiesību aktu piemērošana nedrīkst izraisīt to līgumu, uzņēmumu apvienību lēmumu vai saskaņotu darbību aizliegšanu, kuras var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, bet kuras neierobežo konkurenci Līguma 81.panta 1.punkta nozīmē). Gan nacionālās, gan Eiropas Savienības tiesību normas jebkurā gadījumā paredz vērtēt, vai saskaņotās darbības ir konkurenci ierobežojošas, ko apgabaltiesa ir darījusi.

[14] Minētā iebilduma pamatošanai pieteicēja nepamatoti atsauca uz Eiropas Savienības Tiesas 2019.gada 3.aprīļa spriedumā lietā C-617/17 PZU na Życie S.A. izteiktajām atziņām. Senāts konstatē, ka šajā spriedumā tiesa ir vērtējusi *ne bis in idem* principa piemērošanu gadījumos, kad iestāde par vieniem un tiem pašiem pārkāpumiem konstatējošiem faktiskiem apstākļiem konstatē gan nacionālo, gan Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumu, un par abiem pārkāpumiem uzliek atsevišķus sodus. Eiropas Savienības Tiesa atzina, ka aizsardzība, ko piedāvā *ne bis in idem* princips, šādās situācijās nav piemērojama.

Par ražotāju tirgus varas un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas ietekmi uz pieteicējas darbībās konstatēto pārkāpumu kvalifikāciju

[15] Pieteicēja apšaubījusi pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, jo uzskata, ka tā neiesaistījās aizliegtās vienošanās, tostarp kartelī, bet gan pakļāvās ražotāju tirgus varai un izveidotajai sistēmai. Tiesa spriedumā šajā sakarā atzina, ka, lai gan Knauf un Norgips tostarp strīdus periodā neapšaubāmi piemita dominējošā tirgus vara, tas pats par sevi nav objektīvs attaisnojums pieteicējas rīcībai, jo aizliegtās vienošanās īstenošanas, pieteicējai šos noteikumus pieņemot kā abpusēji izdevīgus.

Kasācijas sūdzībā pieteicēja iebilst, ka tiesa spriedumā nav paskaidrojusi, kāpēc tā neatzīst lēmumā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu

izmantošanu ietverto vērtējumu. Pieteicēja nepiekrīt, ka lietās ietekmēti atšķirīgi tirgi, un šajā sakarā vērs uzmanību, ka abās lietās ir izvērtētas attiecības starp Knauf un mazumtirgotājiem, tādējādi dominējošā stāvokļa lietā izdarītie secinājumi par iesaistīto personu savstarpējām attiecībām un tirgus varu ir attiecināmi arī uz šo lietu. Pieteicējas ieskatā, apstākļi, ka lēmumā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu vērtēts atšķirīgs ietekmētais tirgus no konkrētās situācijas, nav pietiekams, lai apgalvotu, ka Knauf un Norgips tirgus varai nav ietekmes uz aizliegtās vienošanās konstatēšanu. Pieteicēja kasācijas sūdzībā norāda uz lēmuma par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu secinājumiem tostarp attiecībā uz Knauf ieviesto lojalitātes atlaizu sistēmu un argumentē, ka šajā lietā konstatētie apstākļi ir vērtējami kopējās tirgus situācijas un Knauf radītās un ieviestās atlaizu sistēmas kontekstā, proti, ka Knauf norādītā cenu līmeņa noteikšana ir notikusi Knauf dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas ietvaros. Pieteicēja iebilst, ka tiesa spriedumā nepamatoti nav vērtējusi lēmumā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu analizēto, ka mazumtirgotājiem nepastāvēja iespēja izdarīt spiedienu pret Knauf.

[16] Ievērojot minēto, Senāts izvērtēs, vai tiesa spriedumā ir piešķirusi pareizu nozīmi lēmumā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu izdarītajiem secinājumiem attiecībā uz ražotāju tirgus varu.

[17] Lietā nav strīda, ka Knauf un Norgips lietā apskatāmajā periodā bija ģipškartona tirgus līderi Latvijā un ka Konkurences padome ir atzinusi, ka ražotāji ar sarežģītas mazumtirgotājiem piemērotas lojalitātes atlaizu sistēmas palīdzību ļaunprātīgi izmantojuši dominējošo stāvokli šajā tirgū, tostarp pāmesot tirgus varu uz saistītajiem tirgiem. Tomēr šajā sakarā jāņem vērā, ka tirgus varas elements pats par sevi neizslēdz citu aizliegtās vienošanās dalībnieku atbildību. Lai konstatētu aizliegtu vienošanos, tirgus dalībnieku varas sadalījumam nav jābūt līdzvērtīgam. Arī uz uzņēmumu izdarīts spiediens neatbrīvo no atbildības par daļību pārkāpumā (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2011.gada 8.decembra sprieduma lietā Chalkor AE Epexergasias Metallon, C-386/10, ECLI:EU:C:2011:815, 79.punktu un tajā norādīto judikatūru*).

Līdz ar to tirgus vara un tās apmērs pats par sevi neietekmē aizliegtās vienošanās konstatēšanu. Lai vienošanās pastāvētu, pietiek ar to, ka attiecīgie uzņēmumi ir izteikuši kopīgo gribu noteiktā veidā rīkoties tirgū (sk., piem., *Vispārējās tiesas 1991.gada 17.decembra sprieduma lietā Hercules Chemicals, T-7/89, 256.punktu, 2000.gada 26.oktobra sprieduma lietā Bayer, T-41/96, 67.punktu*). Tomēr Senāts atzīst, ka šaubu gadījumā par vienas puses tirgus varas nospiedošu ietekmi nepieciešams izvērtēt to, vai citiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem bija iespēja nepakļauties dalībnieka, kuram piemīt tirgus vara, izveidotajai sistēmai, neievērot norādes un attiecīgi nepiedalīties aizliegtā vienošanās. Senāts atzīst, ka tādu apstākļu konstatēšana atsevišķos gadījumos potenciāli varētu ietekmēt citu vienošanās dalībnieku darbības konstatēto pārkāpumu atbildības un soda apmēru.

[18] Tiesa nav apšaubījusi, ka tieši Knauf bija sistēmas izveidotāja un ieviesēja un ka Knauf bija pietiekama tirgus vara, lai panāktu, ka šī sistēma darbojas. Tomēr minētais pats par sevi nenonāk pretrunā ar sprieduma secinājumiem, ka sistēmas ietvaros mazumtirgotājiem, tostarp pieteicējai, bija rīcības brīvība un ka sistēma ir bijusi pieteicējai ērta un izdevīga. Tas ir pierādījumu novērtēšanas jautājums, un apgabaltiesa spriedumā ir novērtējusi gan tirgus varas sadalījumu, gan to, vai un kādos veidos ražotāju tirgus varas elements var ietekmēt tieši pieteicējas atbildību pārkāpumā.

Vērtējuma rezultātā tiesa atzina, ka Knauf ieviestā sistēma bija izdevīga arī pieteicējai, jo tās piedāvājums nodrošināja stabilu pieprasījumam atbilstošu tirgus piedāvājumu, savukārt riski, meklējot alternatīvos piegādātājus, ilgtermiņā neatsvēra ieguvumus no iesaistīšanās šādā aizliegtā vienošanās. Tiesa secināja, ka ražotāju piedāvātie spēles noteikumi ne tikai kļuva pieņemami, tie pieteicējai bija ērti un izdevīgi. Līdz ar to, pat pieņemot, ka vienošanās ar Knauf un Norgips par sekošanu tālāk pārdošanas cenām sākotnēji varēja būt ražotāja vienpusēji uzspiesta, pieteicēja šos spēles noteikumus ir pieņēmusi. Senāts atzīst, ka tiesa minētos secinājumus par to, kāpēc ražotāju tirgus vara neatbrīvo pieteicēju no atbildības par izdarītajiem pārkāpumiem konkurences jomā, ir pamatojusi ar uz konkrēto gadījumu attiecināmiem pierādījumiem, tostarp e-pasta sarakstēm un iesaistīto personu paskaidrojumiem un liecībām.

Ievērojot minēto, secināms, ka tiesa ir izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to savstarpējā kopsakarā un pienācīgi pamatojusi, kā ražotāju tirgus varas elements ir ietekmējis aizliegtās vienošanās konstatēšanu un pieteicējas atbildību. Senāts vērs uzmanību, ka pierādījumu pārvērtēšana nav Senāta kompetencē. Senātam jāpārbauda, vai tiesas secinājumi nav patvaļīgi, tomēr kasācijas instances tiesas pienākums nav izslēgt jebkuras šaubas, ka no attiecīgajiem pierādījumiem varētu tikt izdarīti arī citādi secinājumi. Tā būtu pierādījumu pārvērtēšana. Līdz ar to visi kasācijas sūdzībā izteiktie iebildumi par to, kādi secinājumi tiesai no lietā esošajiem pierādījumiem, tostarp e-pastu sarakstēm, bija jāizdara, tostarp iebildumi, ka tiesai bija jākonstatē, ka pieteicējai vienošanās tika uzspiesta un ka tai attiecīgi nebija izvēles tajā nepiedalīties, atstājami bez ievērības. Proti, kasācijas sūdzībā paustais, ka no lietā esošajiem pierādījumiem var secināt, ka ražotājs tikai radīja iespaidu par līdztiesīgu diskusiju, ir pašas pieteicējas subjektīvā interpretācija par to, kādi secinājumi tiesai bija jāizdara no lietā esošajiem pierādījumiem. Tiesa ir pamatojusi, kāpēc minētais neizpildās. Arī pieteicējas apsvērumi, ka tiesai no sarakstēm bija jāsecina, ka neviena persona, kura „nevar piespiest”, sarakstē nerakstītu „nevaru piespiest” un ka minētais tieši liecina par piespiešanas klātesamību, nevis par neatkarību, ir vien pašas pieteicējas interpretācija par to, kādi secinājumi tiesai konkrētās lietas apstākļos bija jāveic. Tomēr pieteicējas subjektīvajām izjūtām pret pārkāpuma būtību un raksturu gan šobrīd, gan strīdus notikumu laikā ir pakārtota nozīme. Proti, pat tad, ja pieteicēja uzskata, ka tai nebija citas izvēles, kā vien pakļauties ražotāja izveidotajai un iedzīvinātajai sistēmai, nenozīmē, ka šādas izvēles tiešām nebija un ka pārkāpums nav noticis. Senāts neapšauba, ka ražotāju piedāvātās atlaides bija efektīvs mehānisms, kā disciplinēt mazumtirgotājus ievērot tālāk pārdošanas cenu līmeni, tomēr minētais pats par sevi neietekmē atbildības konstatēšanu. Tiesa ir sniegusi pamatojumu, kāpēc konkrētajā gadījumā nav saskatāms, ka tas bija uzspiests, nevis pašu tirgotāju akceptēts līdzeklis savu komerciālo interešu īstenošanai.

[19] Lēmumā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu atzīts, ka Knauf un Norgips piemēroja lojalitāti veicinošu atlaizu sistēmu, lai mazumtirgotāji būtu ieinteresēti pirkt no Knauf un Norgips pēc iespējas vairāk preču, tādējādi izmantojot iespēju saņemt maksimālo atlaides jeb ekonomiskā labuma apjomu. Iestāde atzina, ka šāda prakse kavēja konkurentu ienākšanu ģipškartona vairumtirdzniecības tirgū, padarot citiem ģipškartona ražotājiem praktiski neiespējamu ekonomiski pamatotā veidā veikt piegādes mazumtirgotājiem, kuri sadarbojas ar Knauf un Norgips.

Ievērojot minēto, minētais lēmums nepamato kasācijas sūdzībā pausto uzskatu, ka atlaizu sistēma tika mazumtirgotājiem uzspiesta. Lēmumā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu konstatētā pārkāpuma būtība saistīta ar to, ka ražotājs izveidoja atlaizu sistēmu, lai ekonomiski motivētu pircējus mazumtirgotājus izvēlēties tieši viņu preces. Minētais spriedumā nav apšaubīts.

Tādējādi Senāts atzīst, ka tiesa spriedumā šajā sakarā pamatoti ņēma vērā, ka lietās apskatīti dažādi tirgi (dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas lietā – ģipškartona produktu vairumtirdzniecības tirgus, izskatāmajā lietā – ģipša produktu (tostarp ģipškartona), kaļķa cementa produktiem un grunts produktu vairumtirdzniecības tirgus). Šādos apstākļos Senāts nekonstatē, ka spriedumā izdarītie secinājumi būtu pretrunā ar lēmumā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu izdarītajiem secinājumiem.

[20] Kasācijas sūdzībā pieteicēja iebilst, ka tiesa nav ņēmusi vērā pierādījumus, kas apliecina: ja pieteicēja nebūtu ņēmusi vērā Knauf tikai šķietami draudzīgos norādījumus, prasību izpilde tiktu nodrošināta represīvi un ar draudiem privātās sarunās. Minētā sakarā Senāts atzīst, ka, lai gan pieteicēja norāda, ka tiesa nav ņēmusi vērā pierādījumus, kas minēto apliecina, pieteicēja nav identificējusi nevienu konkrētu e-pastu vai citu pierādījumu, kuru tiesa

nebūtu izvērtējusi, kas varētu par minēto liecināt, vien sniegusi citu viedokli, kādi secinājumi tiesai bija jāizdara no tās aplūkotajiem pierādījumiem. Līdz ar to šis iebildums ir atstājams bez ievēribas.

Par pieteicējas iesaisti kartelī; „hub-and-spoke” vienošanās

[21] Senāts konstatē, ka izskatāmajā gadījumā horizontālā līmenī nav notikusi tieša informācijas apmaiņa mazumtirgotāju starpā, bet gan izmantojot vertikālu elementu – Knauf. Proti, ražotājs tika izmantots kā starpnieks ziņošanai par citu mazumtirgotāju atkāpšanos no ieteiktajām tālākpārdošanas cenām. Eiropas Savienības tiesībās šādas vienošanās tiek dēvētas par „hub-and-spoke” (sk. *Eiropas Komisija viedokli par Eiropas Savienības konkurences tiesību normu piemērošanu attiecībā uz „hub-and-spoke” vienošanām; pieejams: [https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WD\(2019\)89/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WD(2019)89/en/pdf)*).

Tiesa atzina, ka minētajam apstāklim, proti, ka vienošanās dalībnieku starpā nepastāvēja tiešs kontakts, nav izšķirošas nozīmes pārkāpuma (aizliegtā horizontālā vienošanās) kvalifikācijai. Spriedumā secināts, ka starp tirgotājiem nešaubīgi pastāvēja kopīga izpratne par to, ka ražotājs ir efektīvs instruments vienošanās īstenošanas nodrošināšanai un ka informācijas apmaiņa notika ar šādu mērķi – ierobežot konkurenci. Pieteicēja kasācijas sūdzībā iebilst šādam vērtējumam un pauž uzskatu, ka tiesa nav ņēmusi vērā Eiropas Savienības konkurences tiesībās atzītās „hub-and-spoke” vienošanās īpatnības, kuras ir nepieciešams ņemt vērā pārkāpuma pareizai kvalificēšanai. Proti, pieteicēja argumentē, ka tiesa nav spējusi nodalīt mazumtirgotāju rīcības horizontālos un vertikālos elementus, un tā rezultātā pieteicēja nepamatoti atzīta par atbildīgu gan dalībā aizliegtā vertikālā vienošanās, gan aizliegtā horizontālā vienošanās. Tirdzniecības varas dēļ nebija iespējams konstatēt aizliegtu horizontālo vienošanos pieteicējas darbībās, jo tieši Knauf bija vienošanās ieviešēja un organizētāja. Pieteicēja uzskata, ka tādējādi ir pārkāpts *ne bis in idem* princips, jo atbildība un naudas sods par aizliegtu horizontālu vienošanos principā piemērots par sekām, kuras izraisījis aizliegtā vertikālā vienošanās.

[22] Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka skaidru un nepārprotamu aizliegumu tirgus dalībniekiem vienoties par tādas informācijas apmaiņu, kas attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem un kuras mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Senāts nekonstatē, ka tiesību normas kā priekšnoteikumu aizliegtas vienošanās atzīšanai paredz konstatēt tiešu, nepastarpinātu komunikāciju tās dalībnieku starpā. Ir iespējami daudzi horizontālās sadarbības veidi. Arī Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā ir konsekventi atzīts, ka nolīguma pastāvēšanas pamatā ir vismaz divu nolīguma dalībnieku saskaņotas gribas precīza izpausme, un šādas saskaņotības izpausmes veidam un formai pašam par sevi nav noteicošas nozīmes (*Vispārējās tiesas 2000.gada 26.oktobra spriedums lietā Bayer, T-41/96, ECLI:EU:T:2000:242, 69.punkts; 2003.gada 3.decembra spriedums lietā Volkswagen AG, T-208/01, ECLI:EU:T:2003:326, 32.punkts; Eiropas Savienības Tiesas 2006.gada 13.jūlija sprieduma lietā Volkswagen AG, C-74/04, ECLI:EU:C:2006:460, 37.punkts*). Katram saimnieciskās darbības subjektam ir patstāvīgi jānosaka, kādu politiku kopējā tirgū tas plāno veikt, un šāda patstāvības prasība strikti iestājas pret jebkādu tiešu vai netiešu kontaktu nodibināšanu starp saimnieciskās darbības subjektiem, lai to rezultātā vai nu ietekmētu konkurenta rīcību tirgū, vai nu to informētu par savu paša īstenošanai paredzēto vai ielānoto rīcību tirgū, ja šo kontaktu mērķis vai sekas ir konkurences nosacījumu rašanās, kas neatbilst normāliem attiecīgā tirgus nosacījumiem (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2009.gada 4.jūnija sprieduma lietā T-Mobile Netherlands u.c., C-8/08, EU:C:2009:343, 32. un 33.punktu un tajā minēto judikatūru*).

Ievērojot minēto, apstākļi, ka informācijas apmaiņa notikusi, izmantojot trešo personu, pats par sevi nevar mainīt juridisko analīzi, kas izriet no konkurences tiesību pārkāpuma. Proti, tas vien, ka „hub-and-spoke” vienošanās gadījumā dalībnieki kopīgo gribu vienoties īsteno nevis tieši, bet gan izmantojot trešo personu (šajā gadījumā – ražotāju), neliedz personu darbības, kas vērstas uz cenu līmeņa vienādošanu konkurentu vidū, kvalificēt kā karteli. Kā minēts iepriekš, lai vienošanās pastāvētu, ir nepieciešams konstatēt, ka attiecīgie uzņēmumi ir izteikuši kopīgo gribu noteiktā veidā rīkoties tirgū. Proti, noteicošais, izvērtējot iespējamo konkurences tiesību pārkāpumu, ir konstatēt vismaz divu tirgus dalībnieku saskaņotas gribas izpausmi jebkādā iespējamā formā, kā arī to, ka vienošanās dalībnieks apzinās, ka ir arī citi dalībnieki un ka informācijas apmaiņa ietekmēs vienošanās darbību.

[23] Līdz ar to var piekrist kasācijas sūdzībā norādītajam, ka apstākļi, ka „hub-and-spoke” vienošanās ietver netiešus mazumtirgotāju kontaktus ar vertikāla elementa starpniecību, varētu radīt zināmas problēmas pārkāpuma pareizai kvalificēšanai, tostarp tāpēc, ka jāpierāda, ka vienošanās tiek īstenota, pusēm apzinoties informācijas nodošanas raksturu un mērķi – ierobežot konkurenci horizontālā līmenī. Proti, kontakti starp mazumtirgotājiem šādos gadījumos notiek tikai ar „centrmezgla” starpniecību, un praksē tas varētu radīt grūtības pierādīt horizontālās koordinācijas elementu, lai šādu vienošanos varētu nošķirt no vertikālās vienošanās par cenu līmeņa uzturēšanu (sk. *Eiropas Komisijas viedokļa par Eiropas Savienības konkurences tiesību normu piemērošanu attiecībā uz „hub-and-spoke” vienošanām 11., 35.punktu; pieejams: [https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WD\(2019\)89/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WD(2019)89/en/pdf)*).

Tomēr nav pamatots pieteicējas uzskats, ka tas vien, ka vienošanās īsteno, izmantojot vertikālu elementu, pats par sevi liedz to kvalificēt kā aizliegtu horizontālu vienošanos. Jebkurā gadījumā jāņem vērā vispārējais konteksts, kāpēc sensitīvā informācija trešajai personai vispār tiek nodota, kā arī būtiski ir konstatēt, ka vienošanās dalībnieks ir apzinājies, ka trešajai personai nodotā informācija tiks nodota arī tālāk konkurentam un attiecīgi ietekmēs konkurentu cenu noteikšanas politiku.

[24] Tiesa faktisko apstākļu un pierādījumu vērtējuma rezultātā ir atzinusi, ka mazumtirgotāji ir apzinājušies to dalību vienotā sistēmā. Minēto tiesa pamatojusi ar e-pastiem, kuru ietvaros viena mazumtirgotāja atsūtīto e-pastu par nepieciešamību „sakārtot sistēmu” Knauf pārsūta tālāk citam mazumtirgotājam, kā arī ar pārkāpumos iesaistīto personu sniegtajiem paskaidrojumiem un liecībām. Tiesa atzina, ka minēto darbību mērķis bija panākt citu mazumtirgotāju rīcības izmaiņas un ka lietā iegūtie pierādījumi norāda uz mērķi, ar kādu mazumtirgotāji vērsās pie Knauf un ziņo par citu mazumtirgotāju cenām – panākt, ka saskaņotā sistēma turpina netraucēti darboties un nav atkāpes no šīs sistēmas. Līdz ar to tiesa ir pamatojusi to, ka mazumtirgotāji apzinājās, ka to rīcība ietekmēs kartela darbību. Tiesa, novērtējot pierādījumus, atzina, ka šādu apstiprinājumu un palāvību mazumtirgotājiem sniedz arī Knauf atbildes, reaģējot uz mazumtirgotāju iebildumiem par pieļauto atkāpi no noteiktā tālākpārdošanas cenu līmeņa. Senāts nekonstatē, ka minētie secinājumi izdarīti patvaļīgi, savukārt tos pārvērtēt nav kasācijas instances tiesas kompetencē.

[25] Nav pamatots kasācijas sūdzībā paustais uzskats, ka tiesa nav pienācīgi novērtējusi aizliegto horizontālo vienošanos pēc Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā nostiprinātajiem kritērijiem, proti, ka horizontālā vienošanās ir ierobežojusi konkurenci pēc mērķa, līdz ar to nav pierādījusi, ka aizliegtā horizontālā vienošanās starp konkurentiem vispār ir pastāvējusi.

Senāts atzīst, ka tiesa ir izvērtējusi vienošanās tiesisko un ekonomisko kontekstu un konstatējusi mērķi nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū. Jebkāda informācijas apmaiņa, kuras mērķis ir ierobežot konkurenci tirgū, tiks uzskatīta par konkurenci ierobežojošu mērķi. Senāts atzīst, ka arī tādas darbības kā sekošana ieteiktajām mazumtirgdošanas cenām un konkurentu monitorēšana, lai viņi tās arī ievēro, ir uzskatāmas par tādām, kas ietver konkurences ierobežojumu mērķa dēļ (sk. *Eiropas Komisijas 2011.gada 14.janvāra paziņojuma „Pamatnostādnes par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta piemērojamību horizontālās sadarbības līgumiem”, 2011/C 11/01, 72.–74.punktu; sal. arī Eiropas*

[26] Ievērojot minēto, tiesa spriedumā ir pienācīgi pamatojusi, kāpēc konkrētajā gadījumā ir pamats konstatēt gan aizliegtu vertikālu vienošanos, gan aizliegtu horizontālu vienošanos. Šādos apstākļos nav pamatoti pieteicēja iebildumi par *ne bis in idem* principa pārkāpumu. Tiesību normas paredz ja tirgus dalībnieks izdarījis vairāk lā minētos pārkāpumus un tie izskatīti vienlaikus vienā lietā, par katru attiecīgā panta punkta pārkāpumu naudas soda apmēru nosaka atsevišķi, un galīgo naudas soda summu aprēķina tā naudas soda ietvaros, kas noteikts par smagāko pārkāpumu (sk. *Ministru kabineta 2008.gada 29.augusta noteikumu Nr. 796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 24.punktu (spēkā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā; šobrīd to paredz minēto noteikumu 11.¹punkts)*).

Par pierādījumu novērtēšanas standartu

[27] Kasācijas sūdzībā izvērtēti argumenti, kāpēc tiesa lietā nav ievērojusi pierādīšanas standartu. Pieteicēja norāda, ka iespēja atsaukties uz pierādījumu kopuma kontekstu nedrīkstētu būt neierobežota. Pieteicēja argumentē, ka lietā ir virkne būtisku faktu, kuri objektīvi nevar tikt pierādīti ar pierādījumu kopuma kontekstu, un apgabaltiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā pierādījumu neesību attiecībā uz vairākiem apstākļiem katras konstatētās aizliegtās vienošanās apjomu, pārkāpuma ilgumu, kā arī pieteicējas aktīvu lomu savstarpējā cenu kontrolē un nepārtrauktības nodrošināšanā. Tāpat pieteicēja uzskata par nepamatotu pieeju, kurā, lai izvērtētu pieteicējas darbības, tiesa vērtēja tādus pierādījumus, kuri tiešā veidā neattiecas uz pieteicēju, piemēram, sarakstes, kurās pieteicēja nav piedalījies un kurās nav pat pieminēta.

[28] Senāts minētā sakarā vērš uzmanību, ka, ņemot vērā pret konkurenci vērstu nolīgumu noslēgšanas aizlieguma nepārprotamo raksturu un sekas, kas var iestāties, aizliegtas vienošanās visbiežāk ir slēptas. Tāpēc nodoms fiksēt cenu līmeni un ievērot to reti ir izteikts tiešā veidā ar dokumentāriem pierādījumiem. Šādos gadījumos konkurenci uzraugošajai iestādei nākas vairāk analizēt fragmentārus un izsētus faktus un bieži rekonstruēt noteikta notikuma detaļas dedukcijas slēdziena ceļā (*Senāta 2012.gada 17.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-31/2012, A42563407, 11.punkts*). Līdz ar to nevar tikt prasīts, lai iestāde sniegtu dokumentus, kas tieši liecina, ka attiecīgie uzņēmēji ir nodibinājuši kontaktus. Konkurences lietās pārkāpumu var pierādīt ne tikai ar tiešiem pierādījumiem, kas ir lietā apkopoti, bet arī ar netiešām norādēm, ar nosacījumu, ka tās ir objektīvas un saskanīgas (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2016.gada 21.janvāra sprieduma lietā E-Turas, C-74/14, ECLI:EU:C:2016:42, 37.punkts*). Proti, pret konkurenci vērstas darbības vai nolīguma pastāvēšana var tikt secināta no noteikta to sakrītību un norāžu daudzuma, kas, izvērtētas kopā, var tikt uzskatītas par pierādījumu konkurences tiesību normu pārkāpumam, ja nav cita loģiska izskaidrojuma (*Eiropas Savienības Tiesas 2004.gada 7.janvāra sprieduma apvienotajās lietās „Aalborg Portland u.c./Komisija”, C-204/00 P un citas, ECLI:EU:C:2004:6, 55.–58.punkts*).

Ievērojot minēto, tam, ka atsevišķus apstākļus lietā nepamatoti tieši pierādījumi, tostarp apstākļiem, ka pieteicēja ir tieši iesaistīta tikai atsevišķās sarakstēs, nav izšķirošas nozīmes. Konkrētajā lietā ir būtisks pierādījumu kopums, kas atspoguļo vienoto rīcību un sistēmu. Pieteicējas darbības nav tikai novērtējamas pēc to satura (kas tiek veikts), bet arī pēc mērķa (kāpēc tās tiek veiktas). Savukārt mērķis ir noskaidrojams visu aplūkoto pierādījumu kontekstā. Tikai šo pierādījumu sistēmiska analīze, skatot pierādījumus savstarpējā sakarībā, atklāj katra dalībnieka patieso lomu.

Par citiem kasācijas sūdzības argumentiem

[29] Pieteicēja kasācijas sūdzībā izsaka neapmierinātību par to, ka Knauf kā karteļa iniciatoram, ieviesējam un koordinatoram nav piemērota atbildība, un argumentē, kāpēc Knauf jāpiemēro ievērojami lielāks naudas sods. Pieteicēja uzskata, ka tādējādi lietā nav ievērots taisnīguma princips.

Senāts konstatē, ka apgabaltiesa ir atbildējusi uz minēto iebildumu. Spriedumā pamatoti norādīts, ka pieteicējas atbildību par izdarīto pārkāpumu neietekmē tas, kāda veida atbildība tika noteikta Knauf un Norgips. Iestāde ar ražotājiem noslēdza administratīvos līgumus par tiesiskā strīda izbeigšanu, un šāda rīcība atbilst tiesību normām. Ievērojot, ka šīs lietas priekšmets neaptver Knauf darbību vērtēšanu, pārvērtēt administratīvā līguma tiesiskumu nav ne tiesas, ne Senāta kompetencē.

[30] Senāts nekonstatē kasācijas sūdzībā norādīto, ka tiesa, noraidot pieteicējas lūgumus attiecībā uz iepazīšanos ar lietas par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu materiāliem, ir pieļāvusi būtisku procesuālu pārkāpumu. Pieteicējas apsvērumi, ka minētās lietas ietvaros, iespējams, iegūta tāda sarakste, kas satur stingru aicinājumu mazumtirgotājiem ievērot noteikumus, vai pat, piemēram, draudus par sekām noteikumu neievērošanas gadījumā, ir spekulatīvi un nepamatoti šo pierādījumu iegūšanas nepieciešamību.

Par vērsanos Eiropas Savienības Tiesā

[31] Pieteicēja kasācijas sūdzībā vērš uzmanību, ka līdzšinējā Eiropas Savienības Tiesas prakse nesniedz pietiekami skaidru atbildi, vai LESD 101.pants interpretējams tādējādi, ka, pildot vertikālu vienošanos, var konstatēt arī aizliegtu horizontālu vienošanos, kā arī Eiropas Savienības Tiesas prakse nesniedz viennozīmīgu atbildi, vai šādā gadījumā netiek pārkāpts *ne bis in idem* princips. Pieteicēja vēlas, lai Senāts uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus:

1) Vai ir pamatoti uzskatīt, ka tikai ģeogrāfiskā aspekta dēļ (aizliegtā nolīguma konstatēšanai tikai vienas dalībvalsts teritorijas ietvaros) ir iespējams atzīt, ka attiecīgajam nolīgumam *per se* nav ietekmes uz tirdzniecību starp dalībvalstīm LESD 101.panta 1.punkta izpratnē?

2) Vai ES tiesību pārākuma princips, kā arī nepieciešamība nodrošināt LESD 101.panta vienādu piemērošanu, pieļauj tādu darbību kopumu kā šajā lietā, kurā nedz konkurences uzraudzības iestādes lēmumā, nedz tiesā *ex officio* vispār netiek izvērtēti, vai nolīgumam ir ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm LESD 101.panta 1.punkta izpratnē?

3) Ja atbilde uz 2.jautājumu ir „jā”, vai šāda rīcība noved pie Eiropas Savienības konkurences tiesību efektivitātes zuduma jeb vai ar šādu rīcību netiek nepamatoti samazināts LESD 101.panta piemērošanas tvērums?

4) Vai Regulas 1/2003 3.panta 1.punkts pieļauj tādu darbību kopumu kā šajā lietā, kurā nedz konkurences uzraudzības iestādes lēmumā, nedz tiesā *ex officio* netiek izvērtēti, vai nolīgumam ir ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm LESD 101.panta 1.punkta izpratnē?

5) Ja atbilde uz 4.jautājumu ir „jā”, vai šāda rīcība noved pie Eiropas karteļu tiesību efektivitātes zuduma jeb vai ar šādu rīcību netiek nepamatoti samazināts LESD 101.panta piemērošanas tvērums?

6) Vai ir saskaņoti ar LESD 101.panta 1.punktu sodīt ar naudas sodu tirgus dalībnieku arī par horizontālu aizliegtu nolīgumu („hub-and-spoke” vienošanās), ja nacionālā uzraudzības iestāde nav pierādījusi attiecīgo horizontālo aizliegto nolīgumu, proti, nav nodalījusi to no vertikālās vienošanās par cenu līmeņa uzturēšanu, vērtējot, vai vienošanos par cenu ir uzspiedis piegādātājs, vai arī to ir vadījuši horizontālā līmenī esošie tirgus dalībnieki (mazumtirgotāji)?

7) Ja atbilde uz 6.jautājumu ir „jā”, vai šādā gadījumā netiek pārkāpts *ne bis in idem* princips, jo faktiski tirgus dalībnieks horizontālas aizliegtas vienošanās ietvaros tiek sodīts par sekām, kuras radušās aizliegtā vertikālā nolīguma rezultātā, par kuru tas jau ir saņēmis attiecīgo sodu?

8) Vai LESD 101.panta 1.punkts pieļauj attiecināt vertikāla aizliegta nolīguma gadījumā konstatētās iekšējā tirgū konkurenci nepieļaujošās, ierobežojošās vai izkropļojošās sekas uz horizontālu aizliegto nolīgumu bez ar LESD 101.pantā 1.punktu paredzētā pierādījumu, lietas faktu un tirgus dalībnieku darbību vērtējuma veikšanas?

9) Ja atbilde uz 9.jautājumu ir „jā”, vai šādā gadījumā netiek pārkāpts *ne bis in idem* princips, jo faktiski tirgus dalībnieks tiek sodīts par sekām, kuras radušās aizliegtā vertikālā nolīguma rezultātā, par kuru tas jau ir saņēmis attiecīgo sodu?

[32] Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir vienīgi jautājumi par Eiropas Savienības tiesību interpretāciju vai spēkā esību. Tādējādi, lai būtu pamats uzdot jautājumu, būtu jārodas šaubām par lietā piemērojamo Eiropas Savienības tiesību interpretāciju. Vienlaikus Eiropas Savienības Tiesa nerisina strīdu pēc būtības, līdz ar to tai nav uzdodami jautājumi par jebkuriem lietas strīdīgajiem aspektiem (*Senāta 2023.gada 10.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-2/2023, ECLI:LV:AT:2023:0210.A43007717.10.S, 19.punkts*).

Izvērtējis pieteicējas uzdotos jautājumus, Senāts atzīst, ka lūgums vērsties Eiropas Savienības Tiesā nav apmierināms.

[33] Attiecībā uz 1.jautājumu Senāts vērs pieteicējas uzmanību, ka, pirmkārt, lietā nav konstatējams, ka LESD 101.pants lietā netika piemērots vienīgi ģeogrāfiskā aspekta dēļ. Tas ir tikai pašas pieteicējas izvirzīts pieņēmums. Otrkārt – praksē jau ir konsekventi nostiprināts, ka LESD 101.panta piemērošana nav tiešā veidā atkarīga vienīgi no tirgus definīcijas (sal., piem., *Vispārējās tiesas 1999.gada 15.decembra sprieduma lietā Kesko Oy v Commission, T-22/97, ECLI:EU:T:1999:327, 109.punktu*).

Attiecībā uz 2.–5.jautājumu Senāts norāda, ka noteikt to, vai pastāv iespaids uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, ir nacionālo dalībvalstu tiesu kompetencē, jo tas ir faktisko apstākļu novērtēšanas jautājums (sk. *Senāta 2011.gada 21.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-381/2011, A43005009, 8.–10. punktu*). Kā minēts iepriekš, iestāde konkrētā gadījuma faktiskajos apstākļos nesaskatīja nepieciešamību vienlaikus Konkurences likumam piemērot arī Eiropas Savienības konkurences tiesību normas, un tiesību normas nenosaka *ex officio* pienākumu katrā gadījumā izvērsti pamatot, kāpēc tas nav nepieciešams. Senātam nav izprotamas pieteicējas bažas par Eiropas Savienības konkurences tiesību efektivitātes zudumu.

Savukārt attiecībā uz 6.–9.jautājumu atzīstams, ka tie ir vērsti uz lietas atrisināšanu pēc būtības. Senāts vērs uzmanību, „*hub-and-spoke*” vienošanās nav atšķirīgs vienošanās veids, kura īpatnības var ietekmēt pārkāpuma pareizu kvalificēšanu. Kā jau minēts iepriekš, šīs vienošanās raksturiezīme ir veids, kādā vienošanās dalībnieki izsaka kopīgo gribu vienoties un panāk kopīgu izpratni, un Eiropas Savienības judikatūra jau ir sniegusi vairākas atziņas tostarp attiecībā uz pieteicējas uzdotajiem jautājumiem, kuras piemērojamas šādas aizliegtas vienošanās novērtēšanai. Senāts atzīst, ka apgabaltiesas secinājumi atbilst gan tiesiskajam regulējumam attiecībā uz horizontālo informācijas apmaiņu, gan Eiropas Savienības judikatūrai, pēc kuras jāvadās, novērtējot šādas vienošanās. Savukārt pieteicējas uzdotajiem jautājumiem ir tikai hipotētisks raksturs, jo tie ietver pašas pieteicējas subjektīvo viedokli par to, kādi secinājumi lietā bija jāzodara (piemēram, ka lietā nav pierādīta aizliegta horizontālā vienošanās un ka vienošanos par cenu ir uzspiedis piegādātājs). Līdz ar to Senāts nesaskata pamatu vērsties Eiropas Savienības Tiesā.

[34] Apkopojot minēto, apgabaltiesas spriedums atstājams negrozīts, bet pieteicējas kasācijas sūdzība – noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta pirmās daļas 1.punktu un 351.pantu, Senāts

nosprīda

atstāt Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 17.februāra spriedumu negrozītu, bet SIA „Tirdzniecības nams „Kurši”” kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

E. Darapojškis

V. Krūmiņa

I. Meldere